

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่องการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็น เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นในประเทศไทย เพื่อศึกษาความต้องการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ตลอดจนการเสนอแนวทางการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา สามารถรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นของประเทศไทย
2. ความต้องการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นของนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
3. ศักยภาพการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
4. แนวทางการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็น เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา

กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นของประเทศไทย

1. รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นที่สำรวจพบในประเทศไทย

ในการสำรวจการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นที่พบในประเทศไทย โดยการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย ตลอดจนการรวบรวมจากวารสารการท่องเที่ยว เอกสาร สื่อแผ่นพับ หนังสือพิมพ์ สื่อออนไลน์ พบว่า ในประเทศไทยมีทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว สวยงาม มีความหลากหลาย มีความโดดเด่น ทั้งแหล่งธรรมชาติและดินแดนประวัติศาสตร์ พบการจัดงานเทศกาลและงานประเพณีหมุนเวียนอันเป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ตลอดทั้งปี สามารถก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน แสดงให้เห็นถึงความเชื่อ ทัศนคติ ที่มีต่อสภาพสังคม นักท่องเที่ยวสามารถเกิดการเรียนรู้ และสามารถสัมผัสถึงวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ได้ ก่อให้เกิดประสบการณ์ใหม่ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความเจริญทางด้านศิลปวัฒนธรรม เนื่องจากความหลากหลายทางด้านประเพณีที่สืบทอดกันมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน อันถือเป็นสมบัติล้ำค่าสมควรแก่การรักษาไว้ด้วยความรู้ ความฉลาดรอบคอบ มิควรให้เกิดการสูญหาย

อีกทั้งยังพบความอลังการและสีสันของการจัดงานเทศกาล งานประเพณีของไทย อันสามารถสะท้อนภาพให้เห็นถึงวิถีชีวิต คุณค่าของวัฒนธรรมผ่านทางกิจกรรม ซึ่งพบว่าบางกิจกรรมได้ถูกจัดขึ้นในช่วงเวลายามเย็น พบการแสดง แสง สี เสียง ที่สวยงามก่อให้เกิดความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว และยังได้พบว่ากิจกรรมส่วนใหญ่ที่จัดขึ้น ถือเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน ในการจัดกิจกรรมขึ้นดังกล่าว

ผลข้อมูลข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าในประเทศไทยมีทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถพบความหลากหลายทั้งความสวยงามทางด้านธรรมชาติ ความน่าสนใจทางด้านประวัติศาสตร์ ตลอดจนเทศกาลและงานประเพณีที่หมุนเวียนมาให้ได้สนุกสนาน รื่นเริง และสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี ด้วยความอลังการ และสีสันของงานเทศกาลงานประเพณีของไทย ทำให้สะท้อนภาพความสมบูรณ์ วิถีวัฒนธรรม และบางกิจกรรมยังเป็นกิจกรรมที่ถูกจัดขึ้นเพียงแห่งเดียวในโลก อาทิ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีการปล่อยโคมลอยของทางภาคเหนือ และกิจกรรมเวียนเทียนกลางน้ำหนึ่งเดียวในโลกของจังหวัดพะเยา เป็นต้น นอกจากนี้ ได้พบกิจกรรมที่ถูกจัดขึ้นในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับศิลปวัฒนธรรม ประเพณีพื้นบ้าน รวมทั้งเทศกาลเที่ยวไทยในฤดูกาลต่าง ๆ ซึ่งบางกิจกรรมได้ถูกจัดขึ้นในช่วงเวลายามเย็นเพื่อการแสดง แสง สี เสียง ที่สวยงาม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรมดังกล่าว เพื่อรวบรวมข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ถูกจัดขึ้นในช่วงเวลายามเย็น และสามารถแบ่งประเภทของกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น โดยใช้หลักการแบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ตามแนวทางเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่สามารถนำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ก็สามารถนำไปสู่การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548ข, หน้า 1-12) และจากหลักการดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสามารถอธิบายรายละเอียดกิจกรรมที่สำรวจพบได้ ดังนี้

1.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ ประเพณี ถือเป็นศิลปะที่เกิดจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์ เป็นสิ่งที่สามารถบ่งบอกความมีวัฒนธรรม อารยธรรมของชุมชนทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบันได้ พบลักษณะของพิธีการจัดงานที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ การสืบทอดจารีตประเพณีจากรุ่นสู่รุ่น สามารถแสดงถึงเอกลักษณ์อันงดงามทางวัฒนธรรมของกลุ่มชน ตลอดจนเป็นกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ที่สำคัญต่อชุมชนหรือท้องถิ่นนั้นได้ ซึ่งกิจกรรมที่ถูกจัดขึ้นในช่วงเวลายามเย็นในลักษณะดังกล่าว เป็นกิจกรรมที่มีการปลูกสร้างจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นได้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรวัฒนธรรมในพื้นที่ รวมทั้งก่อให้เกิดความรัก ความหวงแหน ก่อเกิดการรักษา สามารถเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ดึงดูดให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของตนได้ ตลอดจนกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น

ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และประเพณีนั้น จะต้องมีลักษณะเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้ความเข้าใจทางด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และประเพณี สามารถสร้างความเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวทราบถึงคุณค่าที่สำคัญในชุมชน และนักท่องเที่ยวสามารถได้รับประสบการณ์และความรู้จากการท่องเที่ยว เรียนรู้ถึงความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม อาทิ วัฒนธรรมการแต่งกาย ภาษาที่ใช้สื่อสาร อาหารพื้นถิ่น ตลอดจนความแตกต่างทางด้านศาสนา และทางด้านความเชื่อของคนในชุมชน จนทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการเคารพความแตกต่างของวัฒนธรรมในชุมชนนั้นได้

1.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับธรรมชาติ ถือเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่มุ่งเน้นให้เห็นถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ ได้พบกิจกรรมที่น่าเอาลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของธรรมชาติเป็นสิ่งดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นกิจกรรมที่สามารถทำให้เกิดการตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและระบบนิเวศ และเป็นการจัดกิจกรรมที่ไม่ทำลายทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของธรรมชาติ เป็นกิจกรรมที่เน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับสภาพแวดล้อม สามารถเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์โดยตรง ตลอดจนสามารถเสริมสร้างจิตสำนึกให้เกิดความห่วงใย ทำให้เกิดการอนุรักษ์ทางด้านสิ่งแวดล้อม จึงสรุปได้ว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับธรรมชาติ จะเป็นการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติได้ และเอื้อประโยชน์ให้แก่ชุมชนในพื้นที่ทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นการสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบ ทำให้เกิดการดูแลร่วมกันอย่างยั่งยืน ตลอดจนทำให้เกิดความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือนได้

ผลจากการสำรวจกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ถูกต้องจัดขึ้นในช่วงเวลายามเย็นของประเทศไทย สามารถแบ่งประเภทตามหลักแนวทางเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ คือ กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ประเพณี และกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับธรรมชาติ ซึ่งจากการสำรวจและรวบรวมกิจกรรมการท่องเที่ยวยามเย็นที่พบในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ค้นพบกิจกรรมในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกต้องจัดขึ้นเพิ่มเติม โดยพบการจัดกิจกรรมมีช่วงเวลาที่ไม่นานจน พบกิจกรรมที่ถูกต้องจัดขึ้นเนื่องในโอกาสพิเศษ เพื่อเป็นการเฉลิมฉลอง หรือเป็นกิจกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์และพัฒนาให้เกิดความสวยงามก่อให้เกิดความประทับใจ และเนื่องจากกิจกรรมในช่วงเวลายามเย็นที่สำรวจพบดังกล่าวไม่สอดคล้องกับทางวัฒนธรรม และทางธรรมชาติ จึงทำให้ผู้วิจัยได้รวบรวมลักษณะการจัดกิจกรรมดังกล่าว เพื่ออธิบายรายละเอียดประเภทของกิจกรรมที่ค้นพบได้ ดังนี้

1.3 กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกจัดขึ้นเพิ่มเติม พบลักษณะกิจกรรมพิเศษที่ถูกจัดขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจทางการท่องเที่ยวได้ มีลักษณะการออกแบบการจัดกิจกรรมที่มีความน่าสนใจ สร้างสรรค์ หรือเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อการเฉลิมฉลอง มีกิจกรรมที่สนุกสนาน เป็นนันทนาการ หรือการเล่นเพื่อก่อให้เกิดความบันเทิง รื่นเริง รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อทำตลาดของธุรกิจ โดยพบลักษณะการจัดกิจกรรมมีความแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือหน่วยงาน อาจสรุปได้ว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกจัดขึ้นเพิ่มเติม จะต้องมีลักษณะการจัดกิจกรรมที่สามารถพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดการเดินทางของนักท่องเที่ยวขึ้นในพื้นที่นั้นได้

สรุปได้ว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่พบประเทศไทย สามารถแบ่งรูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นได้ 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ประเพณี กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับธรรมชาติ และกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่จัดขึ้นเพิ่มเติมเป็นกิจกรรมพิเศษ โดยสามารถจำแนกแบ่งตามช่วงเวลา คือ กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกจัดขึ้นเป็นบางช่วงเวลา และกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกจัดขึ้นทุกวัน โดยสามารถสรุปกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่สำรวจพบในประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ภาค ตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ผลจากการสำรวจกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นของภาคเหนือพบกิจกรรมทั้งหมด จำนวน 40 กิจกรรม โดยจำแนกเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ประเพณี พบจำนวน 32 กิจกรรม ถือเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกจัดขึ้นเป็นบางช่วงเวลา พบจำนวน 27 กิจกรรม และกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกจัดขึ้นทุกวัน พบจำนวน 5 กิจกรรม สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับธรรมชาติ จากการศึกษามพบจำนวน 3 กิจกรรม ซึ่งไม่พบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกจัดขึ้นเป็นบางช่วงเวลาแต่พบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ได้ถูกจัดขึ้นทุกวัน พบจำนวน 3 กิจกรรม สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกจัดขึ้นเพิ่มเติม พบจำนวน 5 กิจกรรม และจากผลการรวบรวมข้อมูลดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ภาคเหนือมีความโดดเด่นของกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ทางด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และประเพณีมากที่สุด

ผลจากการสำรวจกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นของภาคกลางพบกิจกรรมทั้งหมด จำนวน 49 กิจกรรม โดยสามารถจำแนกเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ประเพณี พบจำนวน 32 กิจกรรม เป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกจัดขึ้นเป็นบางช่วงเวลา พบจำนวน 19 กิจกรรม และ

กิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกต้องขึ้นทุกวัน พบจำนวน 13 กิจกรรม สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับธรรมชาติ พบจำนวน 4 กิจกรรม กิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกต้องขึ้นเป็นบางช่วงเวลา พบจำนวน 1 กิจกรรม และกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกต้องขึ้นทุกวัน พบจำนวน 3 กิจกรรม สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกต้องขึ้นเพิ่มเติม พบจำนวน 13 กิจกรรม และจากผลการรวบรวมดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ภาคกลางพบกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ทางด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และประเพณีมากที่สุด มีลักษณะกิจกรรมในช่วงเวลายามเย็นที่มีลักษณะเป็นกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้เลือกซื้อของฝากของที่ระลึกเป็นส่วนใหญ่ จึงอาจกล่าวได้ว่า เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการส่งเสริมกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวได้เกิดการใช้จ่ายในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวได้

ผลจากการสำรวจกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นของภาคอีสาน พบกิจกรรมทั้งหมด จำนวน 22 กิจกรรม โดยสามารถจำแนกเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ประเพณี พบจำนวน 13 กิจกรรม เป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกต้องขึ้นเป็นบางช่วงเวลา แต่ไม่พบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกต้องขึ้นทุกวัน สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับธรรมชาติ พบจำนวน 2 กิจกรรม เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกต้องขึ้นเป็นบางช่วงเวลา พบจำนวน 1 กิจกรรม และกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกต้องขึ้นทุกวัน พบจำนวน 1 กิจกรรม และกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกต้องขึ้นเพิ่มเติม พบจำนวน 7 กิจกรรม ซึ่งจากผลการรวบรวมดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า ภาคอีสานพบกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และประเพณีมากที่สุด และเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นบางช่วงเวลาเท่านั้น สามารถสรุปได้ว่า ภาคอีสานยังขาดกิจกรรมที่ถูกต้องขึ้นในช่วงเวลายามเย็นทุกวันที่มีความสอดคล้องกับด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ประเพณี และเมื่อนักท่องเที่ยวได้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในช่วงเวลาที่ไม่สอดคล้องกับการจัดงานของประเพณีในพื้นที่ จึงขาดโอกาสในการร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และประเพณีนั้นได้

ผลจากการสำรวจกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นของภาคใต้ พบกิจกรรมทั้งหมด จำนวน 6 กิจกรรม โดยสามารถจำแนกเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ประเพณี พบจำนวน 3 กิจกรรม เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกต้องขึ้นเป็นบางช่วงเวลา พบจำนวน 2 กิจกรรม และกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกต้องขึ้นทุกวัน พบจำนวน 1 กิจกรรม และไม่พบกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับธรรมชาติ ทั้งกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

ในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกจัดขึ้นเป็นบางช่วงเวลาและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกจัดขึ้นทุกวัน สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกจัดขึ้นเพิ่มเติม พบจำนวน 3 กิจกรรม และจากการสำรวจไม่พบกิจกรรมในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับธรรมชาติ อาจเป็นไปได้ว่า เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นทะเล ทำให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการท่องเที่ยวในช่วงกลางวันที่มีความสวยงามมากกว่าในช่วงเวลายามเย็น รวมทั้ง ได้คำนึงถึงความปลอดภัยที่อาจจะเกิดขึ้น

สำหรับข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่พบในประเทศไทยมีจำนวนทั้งหมด 117 กิจกรรม พบว่า ภาคกลางมีจำนวนมากที่สุด 49 กิจกรรม รองลงมา คือ ภาคเหนือ 40 กิจกรรม ภาคอีสาน 22 กิจกรรม และภาคใต้ 6 กิจกรรม สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ประเพณี ทั้ง 4 ภาค พบจำนวนทั้งสิ้น 80 กิจกรรม พบว่า ภาคกลางมีจำนวนมากที่สุด 32 กิจกรรม รองลงมา คือ ภาคเหนือ 32 กิจกรรม ภาคอีสาน 13 กิจกรรม และภาคใต้ 3 กิจกรรม สำหรับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับธรรมชาติทั้ง 4 ภาค พบจำนวนทั้งสิ้น 10 กิจกรรม โดยพบว่าภาคกลางมีจำนวนมากที่สุด 5 กิจกรรม รองลงมา คือ ภาคเหนือ 3 กิจกรรม ภาคอีสาน 2 กิจกรรม และภาคใต้ไม่พบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับทางธรรมชาติ สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกจัดขึ้นเพิ่มเติมทั้ง 4 ภาค ได้พบจำนวนทั้งสิ้น 27 กิจกรรม โดยพบว่าภาคกลางมีจำนวนมากที่สุด 13 กิจกรรม รองลงมา คือ ภาคอีสาน 6 กิจกรรม ภาคเหนือ 5 กิจกรรม และภาคใต้ 3 กิจกรรม โดยสามารถแสดงผลได้ตามตาราง ดังนี้ (ตาราง 2)

ตาราง 2 แสดงจำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นของประเทศไทย

ภาค	จำนวนกิจกรรมในช่วงเวลายามเย็น
ภาคเหนือ	40
ภาคกลาง	49
ภาคอีสาน	22
ภาคใต้	6
รวม	117

ผลการสำรวจกิจกรรมในช่วงเวลาเย็นทั้ง 4 ภาค สามารถสรุปจำนวนและอธิบายรายละเอียด โดยแสดงผลตามรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้ง 3 รูปแบบ ซึ่งจำแนกตามช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ดังภาพ 5

รายละเอียด		เหนือ		กลาง		อีสาน		ใต้	
กิจกรรมที่ สอดคล้อง วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ประเพณี	บางช่วงเวลา		27		19		13		2
	จัดขึ้นทุกวัน	32	5	32	13		-	3	1
กิจกรรมที่ สอดคล้อง ธรรมชาติ	บางช่วงเวลา		-		1		1		-
	จัดขึ้นทุกวัน	3	3	4	3	2	1	-	-
กิจกรรมเพิ่มเติม		5		13		7		3	
รวม		40		49		22		6	

ภาพ 5 การจำแนกรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นของประเทศไทย

จากการสำรวจกิจกรรมในช่วงเวลาเย็นทั้ง 4 ภาค สามารถสรุปอธิบายรายละเอียด และสามารถแสดงผลตามรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ทั้ง 3 รูปแบบ โดยจำแนกตามช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมกิจกรรมในช่วงเวลาเย็น ที่พบในอำเภอเมืองจังหวัดพะเยา เพื่อนำกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นที่พบในจังหวัดพะเยา นำข้อมูลมาจัดกลุ่มตามรูปแบบที่ได้กำหนดขึ้น โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้

2. กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นที่พบในจังหวัดพะเยา

เมื่อกล่าวถึงทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา พบว่า มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย มีความสำคัญทางธรรมชาติ อาทิ กว๊านพะเยา อุทยานภูนาง วนอุทยานภูลังกา อุทยานแห่งชาติภูซาง วนอุทยานไดโนเสาร์แก่งหลวง อุทยานแห่งชาติดอยหลวง หน้าผาเทวดา เป็นต้น สำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณสถาน เช่น หอวัฒนธรรม วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง พิพิธภัณฑสถานเวียงพยาว วัดอนาลโยทิพยาราม อนุสาวรีย์

พ่อขุนงำเมือง โบราณสถานเวียงบัว โบราณสถานบ้านร่องไฮ แหล่งเครื่องถ้วยเวียงบัว กลุ่มวัดไทลื้อ กลุ่มวัดไทยใหญ่ และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่น ประเพณีงานบวงสรวงพ่อขุนงำเมือง งานปีใหม่เมืองกว๊านพะเยา งานเทศกาลลีนจี่ ประเพณีไหว้สาพระเจ้าตนหลวง ถนนคนเดิน งานเทศกาลยี่เป็งโคมลอยที่กว๊านพะเยา เป็นต้น และจากข้อมูลข้างต้น ได้สังเกตเห็นถึงความหลากหลายทางด้านทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นทางด้านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ล้วนเป็นทรัพยากรที่มีค่าต่อการท่องเที่ยว และเมื่อพิจารณาถึงความน่าสนใจของกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ได้พบกิจกรรมสอดคล้องรูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นดังต่อไปนี้

2.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และประเพณี ของอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พบกิจกรรมจำนวน 11 กิจกรรม และสามารถอธิบายกิจกรรมที่พบดังกล่าวได้ ดังต่อไปนี้

2.1.1 กิจกรรมกราบไหว้สักการะอนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง ตั้งอยู่บริเวณสวนสาธารณะกว๊านพะเยา เป็นรูปปั้นสำริดความสูงเท่าครึ่งหนึ่งขององค์จริงในท่าประทับยืน ทรงชุดกษัตริย์สวมมงกุฎ พระหัตถ์ถือดาบอาญาสิทธิ์ หันพระพักตร์ไปทางกว๊านพะเยา ประดิษฐานบนแท่นสูง 2.50 เมตร ในช่วงเวลาตอนเย็นสามารถพบความสวยงามของแสงสีที่ประดับประดาได้อย่างอลังการบริเวณด้านหลังของอนุสาวรีย์

2.1.2 กิจกรรมเวียนเทียนกลางน้ำวัดติโลกอาราม วัดแห่งนี้ตั้งอยู่บนเกาะกลางน้ำใจกลางกว๊านพะเยา เป็นที่ตั้งของหลวงพ่อดิลกแห่งกว๊านพะเยา วัดติโลกอารามได้จมอยู่ใต้น้ำมานานกว่า 500 ปี ต่อมาจึงมีโครงการกู้วัดติโลกอารามขึ้นมาใหม่และได้อัญเชิญหลวงพ่อดิลก ซึ่งแต่เดิมซึ่งประดิษฐานที่วัดศรีอุโมงค์คำ และได้นำมาประดิษฐานอยู่บนเกาะกลางกว๊านพะเยา ปัจจุบันกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ขึ้นมา พื้นตำนานอารยธรรมกลุ่มน้ำอิงให้กลับมามีชีวิตเหมือนดังอดีต และในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา คือ วันมาฆะบูชา วิสาขบูชา และอาสาฬหบูชา จังหวัดพะเยาได้จัดกิจกรรมเวียนเทียนกลางน้ำบริเวณรอบพระธาตุเจดีย์วัดติโลกอารามกลางกว๊านพะเยา และถือได้ว่าเป็นกิจกรรมเวียนเทียนกลางน้ำหนึ่งเดียวในโลก

2.1.3 กิจกรรมถนนคนเดิน ได้จัดขึ้นทุกวันศุกร์และเสาร์ บริเวณริมกว๊านพะเยา พบสินค้าทั้งเครื่องอุปโภคและบริโภคที่หลากหลายชนิดให้เลือกซื้อ อาทิ อาหารคาว อาหารหวาน เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม โดยกิจกรรมถนนคนเดินเริ่มตั้งแต่เวลาประมาณ 4 โมงเย็น เป็นต้นไป

2.1.4 ประเพณีลอยกระทง ตรงกับวันเพ็ญเดือนยี่เหือน ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือนยี่ เรียกว่า วันยี่เป็ง เป็นวันขอขมาต่อแม่ น้ำค้างคาว ในช่วงเช้าจะเป็นการทำบุญตักบาตร และมีเทศน์มหาชาติฉบับล้านนา ตั้งแต่เช้ามีตจนกระทั่งถึงกลางคืน มีกิจกรรมการปล่อยโคมลอย ขึ้นบนท้องฟ้า ซึ่งถือได้ว่าเป็นการปล่อยเคราะห์ปล่อยโศก พบกิจกรรมการลอยกระทงเล็ก

บริเวณรอบกว๊านพะเยา นอกจากนี้ ได้มีการจัดกระถางขนาดใหญ่ของแต่ละหน่วยราชการมาร่วม ขบวนแห่ โดยมีนางนพมาศนั่งประจำกระถาง สามารถชมความสวยงามของขบวนแห่ และการประดับตกแต่งโคมไฟ อย่างงดงามตลอดการจัดงาน

2.1.5 ประเพณีไหว้สาพระเจ้าตนหลวงหรืองานเดือนแปดเป็ง ได้จัดกิจกรรม ดังกล่าวขึ้นที่วัดศรีโคมคำ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา เพื่อร่วมอนุรักษ์สืบสานขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่ดึกดำบรรพ์ ตลอดจนเป็นการกระตุ้นและปลูกฝังจิตสำนึกให้ทุกคนได้ห่วงแหน ถึงคุณค่าของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่คู่บ้านคูเมืองมาตั้งแต่อดีต อีกทั้ง เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว ของจังหวัดพะเยาด้วย สำหรับกิจกรรมภายในงาน ประกอบด้วย การไหว้สาองค์พระเจ้าตนหลวง การทำบุญฟังเทศน์ฟังธรรม การประกวดคร่ำต๋าน การปฏิบัติธรรม นอกจากนี้ มีการจัดแสดง มหรสพเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของพระเจ้าตนหลวง การจัดนิทรรศการ และการจำหน่าย สินค้ามากมาย

2.1.6 ตลาดใต้รุ่ง พบบรรยากาศคึกคัก โดยเริ่มตั้งแต่เวลาพลบค่ำ มีร้านอาหาร ให้เลือกอย่างหลากหลายนับสิบร้าน ตั้งอยู่บริเวณถนนรอบเวียงประตูกลอง

2.1.7 งานกาชาด จัดขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณีล้านนา จัดขึ้นบริเวณสนามกลางเวียงพะเยา มีกิจกรรมบันเทิง การออกร้านจำหน่าย สินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน การจัดนิทรรศการของส่วนราชการและภาคเอกชน เพื่อเป็นการหารายได้ สำหรับใช้ในกิจการที่ไม่มั่งบประมาณ ถือเป็นงานสาธารณกุศลของจังหวัดพะเยา พบกิจกรรม มัจฉากาชาด กาชาดไซโย มอเตอร์โชว์ การจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน พบกิจกรรมการประกวดร้องเพลง โดยนักร้องกิตติมศักดิ์ของจังหวัดพะเยา พร้อมผลิตเพลิน สนุกสนานกับสวนสนุกภายในงานตลอดทั้งคืน

2.1.8 เทศกาลกินปลากว๊านพะเยา จัดขึ้นเพื่อร่วมส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมถึง ช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชน และประชาชนได้บริโภคอาหารที่สะอาดปลอดภัย ได้กิจกรรมจัดขึ้น ณ ลานอเนกประสงค์หลังเทศบาลเมืองพะเยา โดยมีกิจกรรม อาทิ การประกวดอาหารพื้นเมือง การประกวดแกะสลักผักผลไม้ การประกวดธิดาปลาน้อย การประกวดธิดากว๊านพะเยา ชมเรือไฟ และลอดซุ้มไฟธรรมาศกว๊านพะเยาเพื่อความเป็นสิริมงคล

2.1.9 งานเทศกาลลิ้นจี่ เป็นงานที่จัดสืบเนื่องติดต่อกันทุกปีเพื่อช่วยระบาย ผลผลิตลิ้นจี่ของจังหวัดพะเยาสู่ตลาดโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกลิ้นจี่ สามารถจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาที่เป็นธรรม และเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด สามารถช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจได้ สำหรับกิจกรรมภายในงาน ประกอบด้วย การเดินขบวนแห่ลิ้นจี่ การประกวดธิดาลิ้นจี่ การประกวดผลผลิตลิ้นจี่ การแปรรูปลิ้นจี่ การจัดนิทรรศการการเกษตร และการจำหน่ายผลผลิตลิ้นจี่ของเกษตรกรชาวสวนลิ้นจี่ เป็นต้น

2.1.10 เทศกาลดอกไม้สวยและพวงมาลัย พบกิจกรรม อาทิ สวนดอกไม้เมืองหนาว ยาวที่สุดในประเทศไทย การจัดสวนเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 86 พรรษา การจัดสวนดอกไม้ 12 นักขัตร์ล้านนา พบลานโคมหลวงล้านนาเฉลิมพระเกียรติ ชมความสวยงามของขบวนรถล้านนาบุปผาชาติ การจุดพลุดอกไม้กลางกว๊านพะเยา การแสดงน้ำพุดนตรี การจัดกิจกรรมกาดหมั้วครัวแลง โดยสามารถนั่งรับประทานอาหารแบบขันโตกริมกว๊านได้ สามารถชมกิจกรรมการประกวดนางสาวพะเยา และการแสดงศิลปวัฒนธรรมล้านนาร่วมสมัย บริเวณลานช่วงวัฒนธรรม ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวได้ถูกจัดขึ้นเป็นครั้งแรกของจังหวัดพะเยา และสามารถกระตุ้นให้คนในพื้นที่ นักท่องเที่ยวในจังหวัดใกล้เคียงเดินทางเข้ามาเที่ยวชมกิจกรรมในช่วงเวลายามเย็นดังกล่าวเป็นจำนวนมาก

2.1.11 ประเพณีบวงสรวงพ่อขุนงำเมือง เป็นงานประเพณีประจำปีที่เกิดขึ้นประจำเดือนมีนาคม เพื่อสักการะพ่อขุนงำเมือง ในตอนกลางคืนมีกิจกรรมขายสินค้าของที่ระลึก บริเวณริมกว๊านพะเยา ถือเป็นงานประเพณีประจำปีที่ยิ่งใหญ่ของจังหวัดพะเยา

2.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องกับ ธรรมชาติ พบ กว๊านพะเยาแหล่งน้ำจิตขนาดใหญ่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่งดงามอยู่ใจกลางเมือง ในช่วงเวลาตอนเย็นพบกลุ่มนักท่องเที่ยวเดินทางชมทัศนียภาพในช่วงพระอาทิตย์ตกดิน

2.3 กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ถูกจัดขึ้นเพิ่มเติม เป็นกิจกรรมพิเศษ ที่ถูกจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น พบกิจกรรมการจัดแสดง น้ำพุดนตรีกว๊านพะเยา บริเวณริมกว๊านพะเยาถือเป็นการต้อนรับผู้มาเยือนด้วยความงดงามของผิวน้ำ ถ่ายทอดผ่านการแสดงน้ำพุดนตรีกว๊านพะเยาในชุดมหัทศวรรษีสันแห่งสายน้ำ เปิดตำนานเมืองพะเยา นอกจากนี้ บริเวณริมกว๊านพะเยา พบกิจกรรมเดินแอโรบิค หรือกิจกรรม รำวงย้อนยุคของกลุ่มผู้สูงอายุ จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมสุขภาพในช่วงเวลายามเย็นของทุกวัน (ตาราง 3)

ตาราง 3 แสดงกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่พบในจังหวัดพะเยา

รายละเอียด	จำนวน
1. กิจกรรมที่สอดคล้องวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ประเพณี	11
2. กิจกรรมที่สอดคล้องธรรมชาติ	1
3. กิจกรรมเพิ่มเติม	2
รวม	15

ความต้องการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นของนักท่องเที่ยว ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

ผลการศึกษาความต้องการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นของนักท่องเที่ยว ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ตลอดจนการศึกษาแนวทางการพัฒนาที่มีต่อรูปแบบการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ประกอบไปด้วย ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามพฤติกรรมและลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา โดยผู้วิจัยสามารถแสดงผลการศึกษาได้ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มนักท่องเที่ยวตัวอย่าง

ผลการศึกษาความต้องการท่องเที่ยวเย็นของนักท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังจังหวัดพะเยาเป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 20-25 ปี มีสถานะภาพโสด ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000-10,000 บาท และเดินทางมาจากภาคเหนือเป็นส่วนใหญ่ จึงสามารถสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีกำลังการใช้จ่ายปานกลางต่อการใช้สินค้าและบริการทางด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยา เนื่องจากกลุ่มนักท่องเที่ยวตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยข้อมูลทางด้านอาชีพมีความสอดคล้องกับช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยวที่อายุระหว่าง 20-25 ปี (ตาราง 4)

ตาราง 4 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มนักท่องเที่ยวตัวอย่าง

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 หญิง	100	66.70
1.2 ชาย	50	33.30
รวม	150	100
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 20 ปี	29	19.33
2.2 20 - 25 ปี	44	29.33
2.3 26 - 30 ปี	19	12.67
2.4 31 - 35 ปี	18	12.00

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
2.5 36 – 40 ปี	22	14.67
2.6 41 – 45 ปี	9	6.00
2.7 46 – 50 ปี	8	5.33
2.8 50 ปี ขึ้นไป	1	0.67
รวม	150	100
อายุเฉลี่ยรวม ($\bar{X}$) = 28 ปี		
อายุมากที่สุด (Max) = 60 ปี		
อายุน้อยที่สุด (Min) = 10 ปี		
3. สถานะภาพ		
3.1 โสด	86	57.30
3.2 สมรส	55	36.70
3.3 หม้าย	9	6.00
3.4 หย่าร้าง	0	0.00
รวม	150	100
4. ระดับการศึกษา		
4.1 มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า	62	41.30
4.2 อนุปริญญา	13	8.70
4.3ปริญญาตรี	67	44.70
4.4 สูงกว่าปริญญาตรี	8	5.30
รวม	150	100
5. อาชีพ		
5.1 รับราชการ	15	10.00
5.2 รับจ้างอิสระ	14	9.30
5.3 พนักงาน / รัฐวิสาหกิจ	19	12.70
5.4 นักศึกษา	55	36.70
5.5 เกษียณอายุ	18	12.00

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
5.6 ธุรกิจส่วนตัว	21	14.00
5.7 แม่บ้าน / พ่อบ้าน	8	5.30
รวม	150	100
6. รายได้ / ต่อเดือน		
6.1 ต่ำกว่า 5,000 บาท	21	14.00
6.2 5,001 – 10,000 บาท	88	58.70
6.3 10,001 – 15,000 บาท	13	8.70
6.4 15,001 – 20,000 บาท	11	7.33
6.5 20,001 – 25,000 บาท	5	3.33
6.6 25,001 – 30,000 บาท	8	5.33
6.7 30,001 – 35,000 บาท	0	0.00
6.8 35,001 – 40,000 บาท	1	0.67
6.9 40,001 – 45,000 บาท	1	0.67
6.10 45,001 – 50,000 บาท	0	0.00
6.11 50,000 บาทขึ้นไป	2	1.33
รวม	150	100
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ($\bar{x}$) = 12,655 บาท		
รายได้มากที่สุด (Max) = 100,000 บาท		
รายได้น้อยที่สุด (Min) = 2,000 บาท		
7. ภูมิสำเนา		
7.1 ภาคเหนือ	131	87.30
7.2 ภาคกลาง	9	6.00
7.3 ภาคใต้	3	2.00
7.4 ภาคตะวันออก	1	0.70
7.5 ภาคตะวันตก	2	1.30
7.6 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4	2.70
รวม	150	100

2. พฤติกรรมและลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมีช่วงเวลาเดินทางที่ไม่แน่นอน ชอบจัดรายการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง โดยการแนะนำจากญาติพี่น้องหรือคนรู้จัก ส่วนใหญ่เดินทางในวันหยุดเสาร์และอาทิตย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อนหย่อนใจจากการทำงาน หรือต้องการเดินทางเพื่อหาประสบการณ์ใหม่ สำหรับการเดินทางท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนตัวเพื่อเดินทางท่องเที่ยว ใช้เวลาเดินทางประมาณ 1-3 วัน โดยเดินทางร่วมกับครอบครัวหรือญาติ จำนวน 3-4 คน โดยเลือกพักแรมที่บ้านพักส่วนตัวหรือบ้านญาติ และเมื่อนักท่องเที่ยวตัดสินใจพักค้างแรมส่วนใหญ่จะใช้บริการห้องพักในราคาไม่เกิน 500 บาท แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เป็นกลุ่มนักศึกษา จะคำนึงถึงความคุ้มค่าหรือพยายามค้นหาสิ่งที่สามารถลดต้นทุนค่าใช้จ่ายต่อการเดินทางท่องเที่ยวให้มากที่สุด เนื่องจากไม่มีรายได้ที่แน่นอน จึงเลือกอาศัยกับญาติในการเดินทางท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง และจากพฤติกรรมพบว่า ส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวโดยใช้รถยนต์ส่วนตัว อาจเป็นไปได้ว่านักท่องเที่ยวได้คำนึงถึงความคล่องตัวและความสะดวกรวดเร็ว เมื่อเปรียบเทียบกับการใช้บริการธุรกิจทางการท่องเที่ยว หรือนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการวางแผนการเดินทางด้วยตนเอง และสามารถปรับเปลี่ยนเส้นทางในการเดินทางท่องเที่ยวได้ตลอดระยะเวลาการเดินทาง ดังนั้นการวางแผนพัฒนาสำหรับแนวโน้มในอนาคตของจังหวัดพะเยา ควรพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อจูงใจนักท่องเที่ยว และให้นักท่องเที่ยวสามารถทำกิจกรรมได้นานขึ้น เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและเกิดการใช้จ่ายมากขึ้น อีกทั้ง ควรพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ส่วนใหญ่จะเดินทางมาด้วยตนเอง อาทิ ป้ายสื่อความหมาย ป้ายบอกทางที่ชัดเจน ระหว่างเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สร้างบริเวณลานจอดรถ และอำนวยความสะดวก จัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เป็นต้น

สำหรับนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นของจังหวัดพะเยาจะเลือกเดินทางท่องเที่ยวในช่วงเวลาประมาณ 18.00-20.00 น. และมีความต้องการชมการแสดงในแหล่งท่องเที่ยวที่ได้จัดขึ้น พบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวจะนิยมซื้อสินค้าของที่ระลึกกลับไปเป็นของฝาก หรือเป็นที่ระลึกกลับไปยังภูมิลำเนาของตน ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นบริเวณกว๊านพะเยาต้องการทำกิจกรรมในช่วงเวลายามเย็นประมาณ 18.00 น. เป็นต้นไป นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวอาจจะต้องใช้เวลาพบญาติ หรือทำกิจกรรมภายในบ้านญาติพี่น้องเพื่ออยู่กับครอบครัวและญาติพี่น้องในช่วงเวลากลางวัน ซึ่งมีความสอดคล้องต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ชอบเดินทางมากับครอบครัวหรือญาติพี่น้อง และนิยมพักบ้านญาติหรือคนรู้จัก จึงสังเกตเห็นว่า นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมใช้เวลาการเดินทางท่องเที่ยวหลังหกโมงเย็นมากขึ้น อาจเกิดจากสภาพภูมิอากาศ

ในช่วงเวลายามเย็นเหมาะแก่การเดินทางเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวประเภทแสง สี เสียงต่าง ๆ พร้อมกับเป็นช่วงเวลาที่คนในครอบครัวกลับจากการทำงานหรือการเรียน จึงเป็นปัจจัยต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นมากขึ้น ดังนั้น ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควรให้ความสำคัญต่อกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นระหว่างช่วงเวลา 18.00 น. เป็นต้นไป เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เริ่มมีพฤติกรรมท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นมากขึ้น ซึ่งควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่มีอยู่เดิม และควรสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สอดคล้องต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดพะเยา เพื่อความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด ทั้งนี้ เพื่อเป็นการกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่นิยมท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นเพิ่มขึ้น และอาจทำให้เกิดการตัดสินใจใช้เวลาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดการกระจายรายได้หลายภาคส่วน อาทิ ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจร้านขายของที่ระลึก ตลอดจนทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการตัดสินใจพักแรมในจังหวัดพะเยาเพิ่มมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ ภายในแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวหรืออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น อาทิ ความสว่างของไฟฟ้า บริเวณทางเดิน หน่วยรักษาความปลอดภัย ตลอดจนการปรับตกแต่งทัศนียภาพให้สวยงามเพื่อสร้างแรงจูงใจในการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ควรพัฒนาสินค้าของที่ระลึกให้สามารถบ่งบอกความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดพะเยาได้ ทางด้านธุรกิจสินค้าที่ระลึกควรจัดให้มีสินค้าและให้บริการที่มีมาตรฐานเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ควรนำผลิตภัณฑ์ชุมชนในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นสินค้าของที่ระลึก โดยชุมชนที่เป็นเจ้าของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวจะต้องเล็งเห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว และมีการกระตุ้นและพัฒนาให้เกิดร้านสินค้าที่ระลึกของชุมชนภายในแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ การพัฒนาดังกล่าวจะสามารถพัฒนาขึ้นได้จะต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ผู้ที่มีส่วนได้เสียทางการท่องเที่ยว พร้อมทั้งคนในชุมชนที่เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในช่วงเวลายามเย็น ทำให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดกับผู้ที่มีส่วนได้เสียทางด้านการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวเกิดความคุ้มค่าในการเดินทาง (ตาราง 5)

ตาราง 5 แสดงจำนวนร้อยละของพฤติกรรมและแบบแผนการท่องเที่ยว

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. วัตถุประสงค์การเดินทาง		
1.1 พักผ่อน	121	80.70
1.2 เยี่ยมญาติ / เพื่อน	14	9.30
1.3 การศึกษา / ทัศนศึกษา	1	0.70
1.4 ประชุมสัมมนา	2	1.30
1.5 ธุรกิจส่วนตัว	3	2.00
1.6 อื่น ๆ	9	6
รวม	150	100
2. ระยะเวลาการเดินทาง		
2.1 1 – 3 วัน	135	90.00
2.2 4 – 6 วัน	9	6.00
2.3 7 – 9 วัน	5	3.33
2.4 10 วันขึ้นไป	1	0.60
รวม	150	100
ระยะเวลาการเดินทางเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 2 วัน		
ระยะเวลาการเดินทางมากที่สุด (Max) = 30 วัน		
ระยะเวลาการเดินทางน้อยที่สุด (Min) = 1 วัน		
3. วันที่ชอบเดินทาง		
3.1 วันธรรมดา	29	19.30
3.2 วันเสาร์ – อาทิตย์	63	42.00
3.3 หยุดนักชัตตฤกษ์ / เทศกาล	58	38.70
รวม	150	100
4. เดือนที่ชอบเดินทาง		
4.1 มีนาคม – มิถุนายน	6	4.00
4.2 กรกฎาคม – ตุลาคม	1	0.70
4.3 พฤศจิกายน – กุมภาพันธ์	47	31.30
4.4 ไม่แน่นอน	96	64.00
รวม	150	100

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
5. พาหนะที่ใช้เดินทาง		
5.1 รถส่วนตัว	119	79.30
5.2 รถโดยสาร	27	18.00
5.3 เครื่องบิน	1	0.70
5.4 รถตู้	2	1.30
5.5 อื่น ๆ	1	0.70
รวม	150	100
6. จำนวนผู้ร่วมเดินทาง		
6.1 1 – 2 คน	40	26.70
6.2 3 – 4 คน	49	32.70
6.3 5 – 6 คน	33	22.00
6.4 7 – 8 คน	25	16.60
6.5 9 – 10 คน	3	2.00
รวม	150	100
จำนวนผู้ร่วมเดินทางเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4 คน		
จำนวนผู้ร่วมเดินทางมากที่สุด (Max) = 10 คน		
จำนวนผู้ร่วมเดินทางน้อยที่สุด (Min) = 1 คน		
7. บุคคลที่ร่วมเดินทาง		
7.1 ด้วยตนเองคนเดียว	14	9.30
7.2 คู่รักสามี / ภรรยา	23	15.30
7.3 กลุ่มเพื่อนสนิท	44	29.40
7.4 ครอบครัว / ญาติ	66	44.00
7.5 คนในที่ทำงานเดียวกัน	3	2.00
7.6 องค์การ / มูลนิธิ / วัด	0	0.00
7.7 คนที่พักอาศัยในละแวกเดียวกัน	0	0.00
7.8 อื่น ๆ	0	0.00
รวม	150	100

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
8. การเลือกใช้ที่พักแรม		
8.1 โรงแรม	35	23.30
8.2 รีสอร์ท	10	6.70
8.3 เกสเฮ้าส์	2	1.30
8.4 บ้านพักส่วนตัว / บ้านญาติ / บ้านเพื่อน	90	60.00
8.5 โฮมสเตย์	13	8.70
รวม	150	100
9. ระดับราคาที่พักแรม		
9.1 ไม่เกิน 500 บาท	128	85.33
9.2 500 – 1,000 บาท	21	14.00
9.3 มากกว่า 1,000 บาท	1	0.67
รวม	150	100
ราคาที่พักแรมเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 470 บาท		
ราคาที่พักแรมมากที่สุด (Max) = 1,500 บาท		
ราคาที่พักแรมน้อยที่สุด (Min) = 200 บาท		
10. การวางแผนการเดินทาง		
10.1 จัดรายการทั้งหมดด้วยตนเอง	117	78.00
10.2 จัดรายการตามคำแนะนำของผู้ที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยว	25	16.67
10.3 จัดรายการตามคู่มือ หนังสือ วารสารการท่องเที่ยว	4	2.67
10.4 อื่น ๆ	4	2.67
รวม	150	100
11. แหล่งที่มาของข้อมูล (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
11.1 พนักงานของบริษัทนำเที่ยวแนะนำ	8	2.99
11.2 นิตยสาร วารสารการท่องเที่ยว	24	8.96
11.3 แผ่นพับ ใบปลิวแนะนำแหล่งท่องเที่ยว	26	9.70
11.4 อินเทอร์เน็ต	39	14.55

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
11.5 ญาติพี่น้อง ครอบครัว คนรู้จัก	90	33.58
11.6 สื่อสาธารณะ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ	33	12.31
11.7 ป้ายโฆษณา	45	16.79
11.8 อื่น ๆ	3	1.12
รวม	268	100
12. การจับจ่ายสินค้า (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
12.1 ของฝาก ของที่ระลึก	88	33.59
12.2 อาหารและเครื่องดื่ม	81	30.92
12.3 เครื่องใช้และเครื่องประดับตกแต่ง	22	8.40
12.4 เสื้อผ้า กระเป๋า เครื่องแต่งกาย	55	20.99
12.5 สินค้าหัตถกรรม	12	4.58
12.6 อื่น ๆ	4	1.53
รวม	262	100
13. เวลาที่เหมาะสมในช่วงเวลายามเย็น		
13.1 เวลา 16.00 – 18.00 น.	67	44.66
13.2 เวลา 18.00 – 20.00 น.	69	46.00
13.3 เวลา 20.00 – 21.00 น.	7	4.67
13.4 เวลา 21.00 – 24.00 น.	7	4.67
รวม	150	100
14. กิจกรรมในช่วงเวลายามเย็น		
14.1 นั่งรถชมเมือง	37	24.70
14.2 เลือกซื้อของฝาก ของที่ระลึก	32	21.30
14.3 ชมการแสดง	39	26.00
14.4 ชมความบันเทิงในรูปแบบของคนตรี	16	10.70
14.5 รับประทานอาหาร	26	17.30
รวม	150	100

3. ผลการศึกษาความต้องการท่องเที่ยวยามเย็น ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัด

พะเยา

ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พบความต้องการของนักท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ในระดับมาก ($\bar{X}=3.15$) พบความต้องการด้านเส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าถึงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.32$) ด้านคุณภาพการบริการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.22$) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.21$) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.21$) ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.13$) และด้านที่พักอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.70$) ซึ่งจากการสอบถามความต้องการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง ที่เดินทางท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา สามารถอธิบายโดยแสดงรายละเอียด ตามองค์ประกอบทั้ง 6 ด้าน ได้ดังต่อไปนี้

3.1 ผลการศึกษาความต้องการสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว พบว่าความต้องการ การท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่มีความสอดคล้องกับฤดูกาล พบความต้องการมากที่สุดและ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.40$) อาจกล่าวได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีต้องการให้แหล่งท่องเที่ยว จัดเทศกาลพิเศษที่ตรงกับวันหยุดนักขัตฤกษ์ หรือวันหยุดเทศกาลในประเพณีต่าง ๆ เนื่องจากผู้ที่ทำงานในสถานที่ราชการ หรือเอกชนต่าง ๆ มีความนิยมหรือชอบที่จะเดินทาง ท่องเที่ยวในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว โดยตรงกับวันหยุดราชการ รองลงมา คือ ความต้องการ การท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่จัดแสดง แสง สี เสียงที่สวยงาม สามารถสร้างความบันเทิง และความประทับใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.37$) ความต้องการการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่มีความสอดคล้องกับงานประเพณีท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.29$) สำหรับความต้องการ ให้มีการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่จัดขึ้นทุกวันเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.28$) ความต้องการการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย อาทิเช่น น้ำพุดนตรี เป็นต้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.18$) ความต้องการการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่สามารถพักผ่อนและเสริมสร้างสุขภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.16$) สำหรับความต้องการ ท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่สามารถสะท้อนถึงวิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.12$) ความต้องการการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สามารถส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และ เกิดประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.08$) สำหรับความต้องการท่องเที่ยวใน ช่วงเวลายามเย็น ที่ถูกจัดขึ้นเนื่องในโอกาสพิเศษหรือเป็นกิจกรรมพิเศษพบอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.05$) ซึ่งจากความต้องการตามลำดับที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจ ทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ สามารถทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการตัดสินใจท่องเที่ยวและ เดินทางมายังจังหวัดพะเยา เกิดจากการจัดกิจกรรมประเพณีที่สอดคล้องต่อวัฒนธรรมและ

วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดเป็นงานเทศกาลอย่างเป็นเอกลักษณ์ และสามารถสร้างความประทับใจในการท่องเที่ยว โดยจัดให้มีการแสดงที่ความสอดคล้องต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น สามารถสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นแต่ยังคงความวัฒนธรรมดั้งเดิมของจังหวัดพะเยาได้ ทั้งนี้ หากสามารถจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นดังกล่าวได้ทุกวัน จะสามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวยามเย็นได้ทุกวันเช่นกัน และอาจส่งผลทำให้เกิดการตัดสินใจพักค้างแรมของนักท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยาเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนและธุรกิจทางการท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้มากขึ้นตาม ดังนั้น การพัฒนาควรเน้นให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นในจังหวัดพะเยา เพื่อนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มส่งเสริมพัฒนาจากต้นทุนทางการท่องเที่ยวเดิมที่มีอยู่

3.2 ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวทางด้านเส้นทางคมนาคมขนส่ง
 เข้าถึง พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความต้องการให้สภาพเส้นทางภายในแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกและปลอดภัย และต้องการจัดให้มีป้ายสัญลักษณ์ และป้ายบอกทางที่ชัดเจน โดยพบความต้องการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.34$) จากความต้องการดังกล่าวสามารถแสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาด้วยตนเองโดยใช้รถยนต์ส่วนตัว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยป้ายสื่อความหมายระหว่างเส้นทาง การเดินทาง เพื่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่ชัดเจน สามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกรวดเร็ว สามารถเดินทางเข้าถึงยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและทั่วถึง รองลงมา คือ ความต้องการการให้บริการรถสาธารณะไปยังแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมออยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.31$) ความต้องการสถานที่จอดรถเพียงพอและมีความปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.30$) และหากพิจารณาความต้องการตามลำดับที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวมีความสอดคล้องต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะต้องอาศัยสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้ เมื่อเกิดการเดินทางด้วยตนเอง หรือการเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวมากขึ้น หากเส้นทางท่องเที่ยวยังไม่มีความพร้อมและยังขาดป้ายบอกทางที่ชัดเจนและมีจำนวนไม่เพียงพอ อาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากต่างถิ่นประสบปัญหาด้านการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยว หรือเกิดความสับสนในเส้นทางเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ดังนั้นในการพัฒนาควรให้ความสำคัญต่อบรรยากาศที่ชัดเจนในเส้นทางของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาด้วยรถยนต์ส่วนตัว หรือเดินทางมาด้วยตนเองที่มีแนวโน้มมากขึ้น

3.3 ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการห้องน้ำที่สะอาดและมีจำนวนเพียงพอ พบความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.48$) ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นความต้องการ

ของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่คำนึงถึงมาตรฐาน การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ในแหล่งท่องเที่ยว และหากในอนาคตมีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยาเพิ่มขึ้น สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานภายในแหล่งท่องเที่ยวเดิมที่มีอยู่ คงไม่สามารถตอบสนอง ความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ ดังนั้น การเพิ่มจำนวนการให้บริการห้องน้ำที่มี ความสะอาดจึงเป็นสิ่งสำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ ห้องน้ำควรมีแสงสว่างที่เพียงพอ และ ควรจัดให้มีป้ายสัญลักษณ์บอกทาง ที่มีความชัดเจนตลอดเส้นทางการเดินทางเข้าถึงห้องน้ำ เพราะการเดินทางท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ควรเน้นให้ความสำคัญทางด้านความปลอดภัย ภายในแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา คือ ความต้องการการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น การบริการโทรศัพท์สาธารณะ จำนวนถังขยะและที่นั่งพักผ่อนภายในแหล่งท่องเที่ยวที่เพียงพอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.38$) ความต้องการความหลากหลายสินค้าของที่ระลึก โดยเน้น การขายสินค้าจากชุมชน ภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.22$) ความต้องการให้มีศูนย์ข้อมูลข่าวสารสำหรับบริการนักท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.20$) ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ หรือผู้สูงอายุ เช่น ห้องน้ำคนพิการ รถเข็น ทางลาด หรือบริการเส้นทางสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.15$) ความต้องการความหลากหลายของร้านสะดวกซื้อภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ในช่วงเวลายามเย็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.14$) ความต้องการผู้นำชมกิจกรรมที่มีความสามารถ ทางด้านภาษา มีความรอบรู้ มีมนุษยสัมพันธ์และมารยาทที่ดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.08$) ความต้องการความหลากหลายของร้านอาหารเครื่องดื่มภายในแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.04$) โดยมีความต้องการอยู่ในระดับมากตามลำดับ

ผลความต้องการของนักท่องเที่ยวดังกล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยว ให้ความสำคัญกับสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวที่เพียงพอ อาทิ จำนวน การให้บริการห้องน้ำ จำนวนถังขยะที่พอเพียง ตู้โทรศัพท์สาธารณะภายในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้ง บริเวณพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจ ทั้งนี้ เมื่อนักท่องเที่ยวพบว่าสิ่งอำนวยความสะดวกภายใน แหล่งท่องเที่ยวสามารถให้บริการรองรับนักท่องเที่ยวที่พิการ หรือทุพพลภาพได้ อาจทำให้เกิด ความสะดวกต่อการใช้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวที่พิการ หรือทุพพลภาพได้ จึงอาจส่งผลให้ นักท่องเที่ยวที่มีกลุ่มญาติพี่น้องที่มีความพิการหรือทุพพลภาพ เลือกหรือตัดสินใจเดินทาง ท่องเที่ยวมายังจังหวัดพะเยาได้ เนื่องจากความความพร้อมทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยว ควรเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกพิเศษ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่พิการหรือทุพพลภาพ ผู้สูงอายุ คนท้อง อาทิ ห้องน้ำคนพิการ ทางราบต่างระดับเพื่อรองรับรถเข็น รววจับในห้องน้ำหรือที่สาธารณะ เส้นทางท่องเที่ยวพิเศษ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับการท่องเที่ยวในปัจจุบัน เนื่องจากบุคคลเหล่านี้

จำเป็นต้องอาศัยสิ่งอำนวยความสะดวกพิเศษกว่าบุคคลธรรมดาทั่วไปในระหว่างการท่องเที่ยว เพราะเมื่อแหล่งท่องเที่ยวมีความพร้อมสามารถรองรับนักท่องเที่ยวทุกประเภทได้ จะสามารถจูงใจ หรือกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความไว้วางใจ และมีความสนใจ เกิดความต้องการเดินทางท่องเที่ยว นอกจากนี้ สิ่งสำคัญที่อำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว คือ การให้บริการ ร้านค้าหรือร้านอาหาร เครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยว เพราะการเดินทางย่อมจำเป็นที่จะต้องอาศัยปัจจัยการดำรงชีพระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว ดังนั้น ธุรกิจดังกล่าวควรมีจำนวนเพียงพอต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ควรคำนึงถึงความสะดวกสบายของร้านและอาหารที่บริการแก่นักท่องเที่ยว และหากนำอาหารพื้นถิ่นปรับประยุกต์ได้ก็จะทำให้เกิดความแปลกใหม่ได้ อาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ และอาหารพื้นถิ่นอาจกลายเป็นเอกลักษณ์ประจำแหล่งท่องเที่ยวนั้นได้

3.4 ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความต้องการด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว พบความต้องการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สร้างความบันเทิง โดยนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความน่าสนใจ พบความต้องการมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.44$) อาจกล่าวว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในความเป็นลักษณะของประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น เพราะนักท่องเที่ยวที่มาจากถิ่นฐานที่ต่างวัฒนธรรม ประเพณี ย่อมมีความต้องการประสบการณ์ใหม่ ๆ และต้องการเรียนรู้วัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวที่ตนได้มาเยี่ยมชม หรืออีกประการหนึ่ง คือ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในเขตภาคเหนือ จึงมีความต้องการที่จะชมความบันเทิง หรือร่วมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องวัฒนธรรมประเพณีที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมเดิมของตน เพื่อให้ตนเองรู้สึกภูมิใจ และเกิดความประทับใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง โดยผ่านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม รองลงมา คือ ความต้องการกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่มีความเกี่ยวข้องกับอาหารท้องถิ่นของคนในชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.24$) ความต้องการกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สร้างความบันเทิงโดยนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในอดีต เพื่อให้เกิดความน่าสนใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.20$) ความต้องการตารางในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.16$) สำหรับความต้องการกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินโดยการจัดเครื่องเล่น จัดกิจกรรมสนุกสนานรื่นเริง มีการละเล่น การแสดงในช่วงเวลายามเย็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.11$) ความต้องการกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น โดยกิจกรรมมีความเกี่ยวข้องกับความบันเทิงในรูปแบบของดนตรี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.02$) ความต้องการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชน

และต้องการให้มีบริการรถสามล้อในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.98$) โดยมีความต้องการในระดับมากตามลำดับ

ผลความต้องการด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวยามเย็น นำเอาวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์มาสร้างเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวยามเย็น อาทิ วัฒนธรรมด้านภูมิปัญญา ด้านอาหาร ด้านวิถีชีวิต ด้านประเพณี ด้านสถาปัตยกรรม การแต่งกาย เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นต้นทุนกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่สามารถนำมาสร้างประสบการณ์ ความรู้ใหม่ ๆ และความเพลิดเพลินให้กับนักท่องเที่ยว โดยผ่านรูปแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สอดคล้องต่อวัฒนธรรมได้ ทั้งนี้ ในการพัฒนากิจกรรมดังกล่าว ควรคำนึงถึงการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนให้น้อยที่สุด และเน้นการสร้างควมยั่งยืนให้กับแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สามารถเป็นแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวยามเย็นที่ยั่งยืนสืบต่อไปได้

3.5 ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความต้องการด้านที่พัก พบความต้องการด้านที่พักประเภทรีสอร์ทมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.80$) อาจกล่าวได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการสัมผัสบรรยากาศบริสุทธิ์ เนื่องจากด้วยลักษณะภูมิประเทศ และภูมิอากาศของจังหวัดพะเยา มีลักษณะอากาศที่เย็นสบายจึงทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการพักผ่อนความเหนื่อยล้าและความเหน็ดเหนื่อย รองลงมา คือ ความต้องการห้องพักที่สามารถจัดงานประชุมหรือสามารถจัดงานเลี้ยงได้ ($\bar{X}=2.76$) ความต้องการที่พักประเภทโรงแรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.68$) ความต้องการที่พักประเภทโฮมสเตย์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.64$) ความต้องการที่พักประเภทเกสเฮาส์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.63$) โดยอยู่ในระดับมากตามลำดับ สำหรับผลความต้องการด้านที่พัก สามารถสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวมีคาดหวังที่จะสามารถสัมผัสอากาศหรือบรรยากาศแตกต่างจากที่อยู่อาศัยเดิมของตน ดังนั้น การพัฒนาด้านที่พักแรม คำนึงถึงความสำคัญต่อสินค้าและบริการในที่พักแรมให้มีความสอดคล้องต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยสะท้อนผ่านการออกแบบทางสถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่โดดเด่น ทำให้เกิดเอกลักษณ์เฉพาะตัวโดยการนำเอาวัสดุท้องถิ่นมาใช้ในการออกแบบตกแต่งเพื่อให้เกิดความสวยงาม สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้

3.6 จากการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความต้องการด้านคุณภาพการบริการ พบความต้องการทางด้านผู้ให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะได้ มีความต้องการมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.30$) จึงอาจกล่าวได้ว่า ปัญหาของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการความสะดวกและรวดเร็วต่อการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพราะทำให้นักท่องเที่ยวสามารถประหยัดเวลา เนื่องจากแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

นักท่องเที่ยวสามารถบริหารจัดการเวลาในแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างนานขึ้นโดยไม่เร่งรีบ รองลงมา คือ ความต้องการผู้ให้บริการสามารถบริการด้วยความกระตือรือร้น พร้อมทั้งจะช่วยเหลือเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.26$) ความต้องการของผู้ให้บริการมีความเป็นกันเอง เพื่อให้เกิดความอุ่นใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.25$) ความต้องการผู้ให้บริการสามารถบริการด้วยความเต็มใจ ยิ้มแย้มแจ่มใส อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.24$) โดยมีระดับความต้องการมากที่สุดตามลำดับ สำหรับความต้องการของผู้ให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นสามารถบริการด้วยความสุภาพอ่อนโยน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.18$) ความต้องการผู้ให้บริการสามารถต้อนรับและมีอัธยาศัยไมตรีที่ดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.14$) ผลความต้องการด้านคุณภาพการบริการที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า พื้นฐานการบริการที่ดี คือ การบริการด้วยใจ พร้อมกับทักษะที่สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ เพราะการเดินทางท่องเที่ยวคือการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวมีความคาดหวัง คือ การได้รับบริการที่ดีในธุรกิจบริการทางการท่องเที่ยว ดังนั้นอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวจึงควรตระหนักให้ความสำคัญต่อคุณภาพของงานบริการ โดยการพัฒนาผู้ให้บริการกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้มีความชำนาญ สามารถต้อนรับได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติ ให้ผู้บริการได้เรียนรู้ถึงขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ศาสนาวิธีการปฏิบัติที่มีความแตกต่างกันของแต่ละสังคม เพื่อให้เกิดการเข้าใจ ความแตกต่างและสามารถบริการได้อย่างถูกต้องและตรงตามความต้องการ อาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่มาจากต่างถิ่น เกิดความประทับใจในการใช้บริการ อาจทำให้เกิดความต้องการท่องเที่ยวซ้ำอีกครั้งได้ (ตาราง 6)

ตาราง 6 แสดงความต้องการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นของนักท่องเที่ยว

ความต้องการท่องเที่ยว ในช่วงเวลายามเย็นของนักท่องเที่ยว	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction)			
1.1 ท่านต้องการการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่มีความสอดคล้องกับฤดูกาล	3.40	0.66	มากที่สุด
1.2 ท่านต้องการการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่จัดแสดง แสง สี เสียงที่สวยงามสามารถสร้าง ความบันเทิงและความประทับใจ	3.37	0.79	มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

ความต้องการท่องเที่ยว ในช่วงเวลายามเย็นของนักท่องเที่ยว	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.3 ท่านต้องการการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่มีความสอดคล้องกับงานประเพณีท้องถิ่น	3.29	0.61	มากที่สุด
1.4 ท่านต้องการให้มีการท่องเที่ยวในช่วงเวลา ยามเย็น ที่จัดขึ้นทุกวันเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.28	0.66	มากที่สุด
1.5 ท่านต้องการการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น น้ำพุดนตรี เป็นต้น	3.18	0.77	มาก
1.6 ท่านต้องการการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่สามารถพักผ่อนและเสริมสร้างสุขภาพ	3.16	0.81	มาก
1.7 ท่านต้องการการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่สามารถสะท้อนถึงวิถีชีวิตศิลปวัฒนธรรม	3.12	0.73	มาก
1.8 ท่านต้องการการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่สามารถส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ประสบการณ์ แก่นักท่องเที่ยว	3.08	0.75	มาก
1.9 ท่านต้องการการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่ถูกจัดขึ้นเนื่องในโอกาสพิเศษ หรือเป็นกิจกรรม พิเศษ (special event)	3.05	0.80	มาก
รวม	3.21	0.73	มากที่สุด
2. ด้านเส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าถึง (Accessibility)			
2.1 ท่านต้องการให้สภาพเส้นทางในแหล่ง ท่องเที่ยวมีความสะดวกปลอดภัย	3.34	0.74	มากที่สุด
2.2 ท่านต้องการจัดให้มีป้ายสัญลักษณ์ และป้าย บอกทางที่ชัดเจน	3.34	0.71	มากที่สุด
2.3 ท่านต้องการให้มีการบริการสาธารณะไปยัง แหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ	3.31	0.73	มากที่สุด
2.4 ท่านต้องการสถานที่จอดรถเพียงพอ และ มีความปลอดภัย	3.30	0.84	มากที่สุด
รวม	3.32	0.75	มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

ความต้องการท่องเที่ยว ในช่วงเวลายามเย็นของนักท่องเที่ยว	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)			
3.1 ท่านต้องการการให้บริการห้องน้ำที่สะอาด ภายในแหล่งท่องเที่ยวที่เพียงพอ	3.48	0.64	มากที่สุด
3.2 ท่านต้องการบริการสิ่งอำนวยความสะดวก พื้นฐาน เช่น การบริการโทรศัพท์สาธารณะ จำนวน ถังขยะและที่นั่งพักผ่อนภายในแหล่งท่องเที่ยว ที่เพียงพอ	3.38	0.68	มากที่สุด
3.3 ท่านต้องการความหลากหลายของสินค้า ของที่ระลึกที่เน้นการขายสินค้าจากชุมชน ภายใน บริเวณแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น	3.22	0.76	มากที่สุด
3.4 ท่านต้องการให้มีศูนย์ข้อมูลข่าวสารสำหรับ บริการนักท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น	3.20	0.76	มาก
3.5 ท่านต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับ ผู้พิการ หรือผู้สูงอายุ เช่น ห้องน้ำ รถเข็น ทางลาด หรือบริการเส้นทางสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ	3.15	0.80	มาก
3.6 ท่านต้องการความหลากหลายของร้าน สะดวกซื้อภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเวลา ยามเย็น	3.14	0.80	มาก
3.7 ท่านต้องการผู้นำชมกิจกรรมที่มีความสามารถ ทางด้านภาษา มีความรอบรู้ มีมนุษยสัมพันธ์และ มารยาทที่ดีภายในแหล่งท่องเที่ยว	3.08	0.75	มาก
3.8 ท่านต้องการความหลากหลายของร้านอาหาร เครื่องดื่ม ภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเวลา ยามเย็น	3.04	0.83	มาก
รวม	3.21	0.75	มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

ความต้องการท่องเที่ยว ในช่วงเวลายามเย็นของนักท่องเที่ยว	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
4. ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity)			
4.1 ท่านต้องการกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่สร้างความบันเทิงโดยนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความน่าสนใจ	3.44	2.53	มากที่สุด
4.2 ท่านต้องการกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น โดยมีความเกี่ยวข้องกับอาหารท้องถิ่นของคนในชุมชน	3.24	0.70	มากที่สุด
4.3 ท่านต้องการกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่สร้างความบันเทิงโดยนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในอดีต เพื่อทำให้เกิดความน่าสนใจ	3.20	0.68	มาก
4.4 ท่านต้องการรกร่างในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น	3.16	0.80	มาก
4.5 ท่านต้องการกิจกรรมที่เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินโดยการจัดเครื่องเล่น กิจกรรมรื่นเริง การละเล่น การแสดงต่าง ๆ ในช่วงเวลายามเย็น	3.11	0.78	มาก
4.6 ท่านต้องการรถจักรยานในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น	3.06	0.72	มาก
4.7 ท่านต้องการกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น โดยมีความเกี่ยวข้องกับความบันเทิงในรูปแบบของดนตรี	3.02	0.83	มาก
4.8 ท่านต้องการรถสามล้อในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น	2.98	0.90	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ความต้องการท่องเที่ยว ในช่วงเวลายามเย็นของนักท่องเที่ยว	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
4.9 ท่านต้องการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ในช่วงเวลายามเย็นที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม ระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชน	2.98	0.74	มาก
รวม	3.13	0.96	มาก
5. ด้านที่พัก (Accommodation)			
5.1 ท่านต้องการที่พักประเภทรีสอร์ท	2.80	0.90	มาก
5.2 ท่านต้องการห้องพักที่สามารถจัดงานประชุม หรืองานเลี้ยงได้	2.76	0.93	มาก
5.3 ท่านต้องการที่พักประเภทโรงแรม	2.68	0.93	มาก
5.4 ท่านต้องการที่พักประเภทโฮมสเตย์	2.64	0.94	มาก
5.5 ท่านต้องการที่พักประเภทเกสเฮ้าส์	2.63	0.95	มาก
รวม	2.70	0.93	มาก
6. ด้านคุณภาพการบริการ (service quality)			
6.1 ท่านต้องการผู้ให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว ในช่วงเวลายามเย็น สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะได้	3.30	0.71	มากที่สุด
6.2 ท่านต้องการผู้ให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว ในช่วงเวลายามเย็น สามารถบริการด้วยความ กระตือรือร้น พร้อมที่จะช่วยเหลือเสมอ	3.26	0.70	มากที่สุด
6.3 ท่านต้องการผู้ให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว ในช่วงเวลายามเย็น มีความเป็นกันเอง เพื่อให้เกิด ความอุ่นใจ	3.25	0.72	มากที่สุด
6.4 ท่านต้องการผู้ให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว ในช่วงเวลายามเย็น สามารถบริการด้วยความเต็มใจ ยิ้มแย้มแจ่มใส	3.24	0.72	มากที่สุด
6.5 ท่านต้องการผู้ให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว ในช่วงเวลายามเย็น สามารถบริการด้วยความสุภาพ อ่อนโยน	3.18	0.71	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ความต้องการท่องเที่ยว ในช่วงเวลายามเย็นของนักท่องเที่ยว	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
6.6 ท่านต้องการผู้ให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว ในช่วงเวลายามเย็น สามารถต้อนรับและมีอัธยาศัย ไมตรีที่ดี	3.14	0.82	มาก
รวม	3.22	0.73	มากที่สุด
รวมทั้งหมด	3.15	0.11	มาก

ศักยภาพการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

ผลการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ได้ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากการศึกษาในเชิงเอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ งานค้นคว้าวิจัย รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบประเมินศักยภาพทางการท่องเที่ยวยามเย็นเพื่อให้ทราบศักยภาพของจังหวัดพะเยา โดยได้เก็บรวบรวมจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา จำนวน 10 คน ซึ่งแบบประเมินมีข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพทางการท่องเที่ยวยามเย็น ทางด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านเส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ด้านที่พัก และด้านคุณภาพการบริการ รวมทั้ง ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวยามเย็น ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา และจากการประเมินศักยภาพทางการท่องเที่ยวยามเย็น ทำให้ทราบศักยภาพทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นของอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ในองค์ประกอบทางด้านการท่องเที่ยวทั้ง 6 ด้าน ซึ่งมีคะแนนรวมทั้งสิ้น 100 คะแนน ดังนี้ (ตาราง 7)

ตาราง 7 แสดงผลคะแนนศักยภาพทางการท่องเที่ยวของอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

องค์ประกอบ	คะแนนเต็ม	ผลการให้คะแนน
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction)	20	11.30
2. ด้านเส้นทางคมนาคมขนส่งการเข้าถึง (Accessibility)	20	9.90
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)	20	11.00
4. ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity)	20	9.80

ตาราง 7 (ต่อ)

องค์ประกอบ	คะแนนเต็ม	ผลการให้คะแนน
5. ด้านที่พัก (Accommodation)	10	4.60
6. ด้านคุณภาพการบริการ (service quality)	10	4.10
รวมทั้งสิ้น	100	52.70

โดยมีระดับมาตรฐาน คือ

81 คะแนนขึ้นไป	อยู่ในระดับดีเยี่ยม
71 – 80 คะแนน	อยู่ในระดับดีมาก
61 – 70 คะแนน	อยู่ในระดับดี
51 – 60 คะแนน	อยู่ในระดับปานกลาง
50 คะแนน หรือน้อยกว่า	อยู่ในระดับต่ำ

ผลการประเมินมาตรฐานศักยภาพทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น พบว่า ศักยภาพทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น มีมาตรฐานอยู่ในระดับปานกลาง คือ 52.70 คะแนน โดยพบคะแนนศักยภาพทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นทางด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวได้ 11.30 คะแนน ด้านเส้นทางการคมนาคมเข้าถึงได้ 7.60 คะแนน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกได้ 11.00 คะแนน ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวได้ 9.80 คะแนน ด้านที่พักได้ 4.60 คะแนน และด้านคุณภาพการบริการได้ 4.10 คะแนน ซึ่งจากการประเมินศักยภาพทางการท่องเที่ยวช่วงเวลายามเย็นของอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา สามารถอธิบายรายละเอียดตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวทั้ง 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นของอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ทางด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว พบคะแนนศักยภาพทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นมากที่สุด คือ ทางด้านสิ่งดึงดูดใจทางการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยว โดยได้พิจารณาจากกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่สามารถส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว อาทิ การสัมผัสถึงวิถีชีวิตของกิจกรรมถนนคนเดิน กิจกรรมเวียนเทียนกลางน้ำ หนึ่งเดียวในโลก หรือกิจกรรมเต้นแอโรบิคออกกำลังกายตอนเย็นบริเวณริมกว๊านของชุมชนซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถร่วมกิจกรรมกับชุมชนได้จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ได้ 3.10 คะแนน รองลงมา คือ ทางด้านสิ่งดึงดูดใจทางด้านประเพณี วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยพิจารณาจากการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ที่มีความสอดคล้องกับประเพณี วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจน ความมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป รวมถึงความนิยมในการเดินทางมาเยี่ยมชม

ของนักท่องเที่ยว อาทิ ประเพณีลอยกระทงกิจกรรมเวียนเทียนกลางน้ำ จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ได้ 3.00 คะแนน สำหรับทางด้านสิ่งดึงดูดใจทางการจัดแสดง แสง สี เสียงที่สวยงาม และความทันสมัยของกิจกรรมพิเศษในช่วงเวลายามเย็น โดยได้พิจารณาจากการท่องเที่ยวที่จัดแสดง แสง สี เสียงที่สวยงาม สามารถสร้างความบันเทิงและความประทับใจ โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย นำมาจัดแสดงของกิจกรรมพิเศษที่ถูกจัดขึ้นเนื่องในโอกาสพิเศษในช่วงเวลายามเย็น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและสามารถพัฒนานำไปสู่การท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นได้ จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ได้ 2.90 คะแนน และทางด้านสิ่งดึงดูดใจทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งพิจารณาจากช่องทางในการให้ข้อมูลทางการท่องเที่ยว การแนะนำแหล่งท่องเที่ยว อาทิ โบปสิว แผ่นพับ ป้ายโฆษณา หนังสือ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ได้ 2.30 คะแนน ถือว่ามีคะแนนศักยภาพทางด้านสิ่งดึงดูดใจ อยู่ในอันดับน้อยที่สุด อาจเป็นไปได้ว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยา ส่วนใหญ่ยังขาดการรับรู้ข้อมูลทางการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา จึงส่งผลให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่เลือกจังหวัดพะเยาเป็นจุดหมายปลายทางหลักในการเดินทาง และได้กลายเป็นเพียงเมืองผ่านที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางเพื่อแวะผ่อนคลายความเหนื่อยล้าเท่านั้น ดังนั้น การพัฒนาทางด้านสิ่งดึงดูดใจจึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง ซึ่งผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา ควรตระหนักถึงการรับรู้ของนักท่องเที่ยวโดยเพิ่มความหลากหลายของช่องทางให้เกิดการรับรู้แหล่งข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา ทำให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจและเกิดความต้องการเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นได้

2. ผลการศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ของอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ทางด้านการคมนาคมขนส่งเข้าถึง พบคะแนนศักยภาพการท่องเที่ยวในช่วงยามเย็นมากที่สุด คือ ทางด้านเส้นทางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยได้พิจารณาจากความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความยากลำบากของเส้นทางเข้าถึง ความลาดชัน ความคดเคี้ยวของถนน และความปลอดภัย จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ได้ 3.20 คะแนน รองลงมา คือ ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว โดยได้พิจารณาจากโอกาสที่เกิดอันตราย จากปัจจัยภายนอก โดยวัดจากสถิติการเกิดอันตราย เช่น น้ำป่า ดินถล่ม การจราจร กระแสน้ำรุนแรง สัตว์ดุร้าย มาลาเรีย ภัยจากโจรผู้ร้าย โรคระบาด เป็นต้น จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ได้ 2.90 คะแนน ทางด้านการสื่อความหมาย โดยได้พิจารณา การจัดให้มีป้ายสัญลักษณ์และป้ายบอกทางที่ชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ได้ 2.30 คะแนน และอันดับสุดท้าย ได้คะแนนน้อยที่สุด คือ ด้านความหลากหลายของยานพาหนะในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น โดยได้พิจารณาจากความหลากหลายของพาหนะ อาทิ รถราง รถสามล้อ รถจักรยาน เป็นต้น

ในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก และสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวจากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ได้ 1.50 คะแนน และจากผลการศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นด้านการคมนาคมขนส่งเข้าถึง พบศักยภาพทางด้านการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดให้มีป้ายสัญลักษณ์และป้ายบอกทางที่ชัดเจน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับน้อย ซึ่งมีสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มีพฤติกรรมการเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว มีการวางแผนเดินทางด้วยตนเอง ดังนั้น การเดินทางเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวด้วยตนเองนั้น ควรพัฒนาจัดให้มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนและมีจำนวนที่เพียงพอ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า เนื่องจากในการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวยังขาดการบริการทางด้านความหลากหลายของพาหนะในการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยว อาทิ รถราง รถสามล้อ รถจักรยาน ในการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวได้ ดังนั้น อาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัวเป็นส่วนใหญ่

3. ผลการศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็น ของอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบศักยภาพด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ได้แก่ น้ำ ไฟ ถนน เพื่อการท่องเที่ยวในปัจจุบันและโอกาสในการรองรับการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็น รวมทั้ง ข้อจำกัดในการพัฒนาต่อไปในอนาคต จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ได้ 6.20 คะแนน อันดับรองลงมา คือ ศักยภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยได้พิจารณาจากความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว ต้องอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ มีจำนวนเพียงพอ และมีการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ มีการให้บริการร้านค้า ร้านอาหาร มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว มีสถานที่เพื่อการนั่งพักผ่อนของนักท่องเที่ยว มีระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่เพียงพอต่อการใช้บริการของนักท่องเที่ยว มีจำนวนการให้บริการโทรศัพท์สาธารณะที่พอเพียงภายในแหล่งท่องเที่ยว ให้บริการอำนวยความสะดวกด้านไฟฟ้าและน้ำประปา มีการให้บริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีการให้บริการห้องสุขาที่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่อยู่ในสภาพดี ไม่ชำรุด ถูกหลักสุขาภิบาล แยกเป็นสัดส่วนสำหรับเพศชายและหญิง โดยมีข้อความหรือสัญลักษณ์ชัดเจน และมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ เช่น ห้องน้ำสำหรับผู้พิการ รถเข็น มีบริการเส้นทางสำหรับผู้พิการในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ได้ 4.80 คะแนน ซึ่งผลคะแนนศักยภาพดังกล่าวมีความสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มีความต้องการทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการห้องสุขาที่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่อยู่ในสภาพดี ไม่ชำรุด มีลักษณะถูกหลักสุขาภิบาล แยกเป็นสัดส่วนสำหรับเพศชายและหญิง โดยมีข้อความหรือสัญลักษณ์ชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.48$)

4. ผลการศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็น ของอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ทางด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว พบคะแนนศักยภาพทางการท่องเที่ยวในช่วงยามเย็นมากที่สุด คือ ทางด้านความบันเทิงทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็น โดยได้พิจารณาจากจำนวนการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่สามารถสร้างความบันเทิง ความประทับใจ ก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน โดยการจัดเครื่องเล่นกิจกรรมรื่นเริง การละเล่น การแสดง รวมทั้งความบันเทิงในรูปแบบของดนตรีในช่วงเวลาเย็นจากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ได้ 5.60 คะแนน ทางด้านการนำเสนอเรื่องราวทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็น โดยได้พิจารณาจากกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็น ที่สร้างความบันเทิงโดยนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในอดีต เพื่อให้เกิดการตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของประวัติศาสตร์ จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ได้ 2.30 คะแนน และทางด้านความเป็นเอกลักษณ์ของกิจกรรมในช่วงเวลาเย็น โดยได้พิจารณาจากความเป็นเอกลักษณ์ ความเป็นตัวแทนของรูปแบบหรือพื้นที่ ความเป็นตัวอย่างของแหล่งท่องเที่ยวที่พบได้ยากของกิจกรรมจากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ได้ 1.90 คะแนน และเมื่อพิจารณาจากผลคะแนนศักยภาพทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็น พบระดับคะแนนทางด้านความเป็นเอกลักษณ์ของกิจกรรมในช่วงเวลาเย็นมีคะแนนน้อยที่สุด และจากการสำรวจกิจกรรมท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นของจังหวัดพะเยา ได้พบแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ทั้งกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ประเพณี กิจกรรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติ รวมทั้งกิจกรรมยามเย็นพิเศษ และจากรูปแบบทั้ง 3 ลักษณะ พบว่า จังหวัดพะเยามีกิจกรรมในช่วงเวลาเย็นที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ประเพณีมากที่สุด คือ กิจกรรมกราบไหว้อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง กิจกรรมเวียนเทียนกลางน้ำ ถนนคนเดิน ประเพณีลอยกระทง ประเพณีไหว้สาพระเจ้าตนหลวง ตลาดใต้รุ่ง งานกาชาด งานเทศกาลกินปลาที่กว๊านพะเยา เทศกาลลั่นจี่ เทศกาลดอกไม้สวยพลุงาม ประเพณีบวงสรวงพ่อขุนงำเมือง โดยกิจกรรมที่ถูกจัดขึ้นดังกล่าวล้วนมีความสอดคล้องกับ ประเพณี วิถีชีวิต และประวัติศาสตร์ของจังหวัดพะเยา แต่กิจกรรมส่วนใหญ่ดังกล่าวยังขาดวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจ และกิจกรรมส่วนใหญ่ที่พบยังไม่สามารถดึงเอาเอกลักษณ์ที่โดดเด่นดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจได้ และเมื่อพิจารณาถึงความต้องการของนักท่องเที่ยว ทางด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความต้องการกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับประเพณี วัฒนธรรม ที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ ความโดดเด่นได้ ดังนั้น ในการพัฒนากิจกรรมในช่วงเวลาเย็น ควรนำประเพณี วัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม โดยเพิ่มกิจกรรมที่น่าสนใจ โดยนำเสนอเรื่องราวผ่านการแสดงที่สามารถสร้างความบันเทิง ทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ความสำคัญของประเพณี และวัฒนธรรมที่จัดขึ้น รวมทั้ง สร้างความบันเทิง

ความสนุกสนาน ความเพลิดเพลิน โดยนำเครื่องเล่นนำมาจัดภายในงานรื่นเริง มีการการละเล่น เพื่อให้กิจกรรมที่ถูกจัดขึ้นในช่วงเวลายามเย็นมีความน่าสนใจ

5. ผลการศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ของอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ทางด้านที่พักจากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ได้คะแนนรวมทั้งหมด 4.60 คะแนน โดยพิจารณาทางด้านความพร้อมของที่พักภายในแหล่งท่องเที่ยวที่มีที่พักจำนวนเพียงพอ และการออกแบบที่โดดเด่น รวมทั้ง การบริการอำนวยความสะดวกในการจัดงานประชุม งานเลี้ยง สามารถให้บริการที่พักโดยชุมชนเพื่อสัมผัสวิถีชีวิตของชุมชนได้ ที่พักมีการออกแบบให้มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมเฉพาะตัว สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่น ที่พักมีการนำเอาวัสดุท้องถิ่น มาใช้ออกแบบตกแต่ง ตลอดจนที่พักมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้บริการแก่ลูกค้าอย่างครบครัน ซึ่งผลจากความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ พบความต้องการทางด้านที่พัก ประเภทรีสอร์ท อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.80$) แต่เมื่อพิจารณาคะแนนศักยภาพด้านที่พัก พบว่ามีคะแนนน้อย ดังนั้น ในการพัฒนาทางด้านที่พักเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ควรออกแบบที่พักให้นักท่องเที่ยวได้สามารถสัมผัสกับธรรมชาติมากที่สุด

6. ผลการศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ของอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ทางด้านคุณภาพการบริการจากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ได้คะแนน 4.10 คะแนน โดยพิจารณาจากศักยภาพในการให้บริการของผู้ให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยได้พิจารณาจากระดับความพึงพอใจที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการให้บริการของเจ้าหน้าที่พนักงานในด้านการต้อนรับและอัธยาศัยไมตรีที่ดี ด้านความสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส ด้านการบริการด้วยความเต็มใจ ด้านความกระตือรือร้น พร้อมที่จะช่วยเหลือ รวมถึง ด้านคุณสมบัติในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของผู้ให้บริการ เมื่อพิจารณาคะแนนศักยภาพทางด้านคุณภาพการบริการ พบว่า คะแนนที่ได้จากการประเมินน้อย แต่หากพิจารณาถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวด้านคุณภาพการบริการ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.22$) ดังนั้น จึงมีความจำเป็นในการพัฒนาด้านคุณภาพการให้บริการของผู้ให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ ระหว่างการใช้บริการทางการท่องเที่ยวได้ จากการประเมินศักยภาพทางการท่องเที่ยวยามเย็น อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา โดยพิจารณาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ทั้ง 6 ด้าน คือ ทางด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านเส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ด้านที่พัก และด้านคุณภาพการบริการ โดยสามารถแสดงรายละเอียดได้ตามตาราง ดังต่อไปนี้ (ตาราง 8)

ตาราง 8 แสดงคะแนนศักยภาพทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น
ของอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

องค์ประกอบทางด้านศักยภาพทางการท่องเที่ยว ในช่วงเวลายามเย็น ของอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา	คะแนนเต็ม	ผลคะแนน
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction)		
1.1 ด้านการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยว มีกิจกรรมสามารถส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยวได้	5	3.10
1.2 ด้านประเพณีวิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความสอดคล้องกับ ประเพณี วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว	5	3.00
1.3 ด้านการจัดแสดง แสง สี เสียงที่สวยงามและความทันสมัยของกิจกรรมพิเศษในช่วงเวลายามเย็น พบกิจกรรมพิเศษมีการจัดแสดงแสง สี เสียงที่สวยงามสามารถสร้างความบันเทิงได้มาก และนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยนำมาจัดแสดง	5	2.90
1.4 ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวมีความหลากหลายในการให้ข้อมูลทางการท่องเที่ยวมากที่สุด	5	2.30
คะแนนรวม	20	11.30
2. ด้านการเข้าถึง (Accessibility)		
2.1 เส้นทาง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	5	3.20
2.2 ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว มีโอกาสที่เกิดอันตรายจากปัจจัยในตัวแหล่งท่องเที่ยวเองหรือจากปัจจัยภายนอกโดยวัดจากสถิติการเกิดอันตราย	5	2.90
2.3 ด้านการสื่อความหมาย โดยการจัดให้มีป้ายสัญลักษณ์และป้ายบอกทางที่ชัดเจน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว	5	2.30
2.4 ด้านความหลากหลายของพาหนะในการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น	5	1.50
คะแนนรวม	20	9.90

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบทางด้านศักยภาพทางการท่องเที่ยว ในช่วงเวลายามเย็น ของอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา	คะแนนเต็ม	ผลคะแนน
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)		
3.1 ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ได้แก่ น้ำ ไฟ ถนน ที่พัก ฯลฯ และโอกาสในการรองรับ การท่องเที่ยวยามเย็น รวมทั้งข้อจำกัดในการพัฒนาต่อไป ในอนาคต	10	6.20
3.2 ศักยภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่ง ท่องเที่ยวโดยพิจารณาจากความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก ภายในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งต้องอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ มีจำนวนเพียงพอ และมีการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ	10	4.80
คะแนนรวม	20	9.80
4. ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity)		
4.1 ด้านความบันเทิงทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น พบกิจกรรมด้านความบันเทิงจำนวนมาก สามารถก่อให้เกิด ความประทับใจ ความสนุกสนาน ความเพลิดเพลินได้	10	5.60
4.2 ด้านการนำเสนอเรื่องราวทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลา ยามเย็นสามารถสร้างความบันเทิง เพื่อให้เกิดความน่าสนใจ และเกิดการตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของประวัติศาสตร์	5	2.30
4.3 ความเป็นเอกลักษณ์ของกิจกรรมในช่วงเวลายามเย็น เป็นกิจกรรมที่หาได้ยากและเห็นได้เพียงแห่งเดียวในประเทศไทย	5	1.90
คะแนนรวม	20	11.00

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบทางด้านศักยภาพทางการท่องเที่ยว ในช่วงเวลายามเย็น ของอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา	คะแนนเต็ม	ผลคะแนน
5. ด้านที่พัก (Accommodation)		
ความพร้อมของที่พักรวมในแหล่งท่องเที่ยว มีจำนวนเพียงพอ และมีการออกแบบที่โดดเด่น รวมทั้งการบริการอำนวยความสะดวก สะดวกให้แก่ลูกค้าที่พัก สามารถจัดงานประชุมหรืองานเลี้ยงได้ เป็นต้น	10	4.60
คะแนนรวม	10	4.60
6. ด้านคุณภาพการบริการ (service quality)		
ศักยภาพการให้บริการของผู้ให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว พิจารณาจากการให้บริการของเจ้าหน้าที่พนักงานในด้าน การต้อนรับและอัธยาศัยไมตรีที่ดี ด้านความสุภาพ ยิ้มแย้ม แจ่มใส ด้านการบริการด้วยความเต็มใจ เป็นต้น	10	4.10
คะแนนรวม	10	4.10
คะแนนรวมทั้งหมด	100	52.70

แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวยามเย็น เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของ จังหวัดพะเยา

ผลจากการศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา โดยได้ศึกษาจากการรวบรวมกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นในประเทศไทย และความต้องการการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา และศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ตลอดจนการอภิปรายกลุ่มย่อยจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทำให้สามารถร่างเพื่อหาแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา จากนั้นได้นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อร่างแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นและได้สร้างแบบสอบถามลำดับความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา และจากการศึกษานี้พบว่า พบลำดับความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นมากที่สุด คือ ทางด้านคุณภาพการบริการและอยู่ในระดับมาก

ที่สุด ($\bar{X}=4.70$) รองลงมา คือ ทางด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$) ด้านเส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าถึง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.36$) ด้านที่พัก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.30$) และด้านกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.17$) โดยสามารถอธิบายแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวยามเย็น ซึ่งผู้วิจัยนำผลความต้องการของนักท่องเที่ยวและผลศักยภาพทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็น ตลอดจนผลการอภิปรายกลุ่มย่อย เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็น ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เรียงลำดับความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นของอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ได้ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวยามเย็น เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยาทางด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction)

จากการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว ศักยภาพทางการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา รวมทั้งการอภิปรายกลุ่มย่อย ผู้วิจัยสามารถนำผลการศึกษาที่ได้ดังกล่าวมาสร้างแนวทางการพัฒนาและจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาจนสามารถเกิดการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็น อำเภอเมือง จังหวัดพะเยาได้ โดยพบแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวด้านสิ่งดึงดูดใจควรคำนึงถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ พบความต้องการ คือ มีความต้องการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นที่ความสอดคล้องกับฤดูกาล มีคะแนนระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.40$) โดยพัฒนาการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นที่มีความสอดคล้องกับงานประเพณีท้องถิ่น อันสามารถสะท้อนถึงวิถีชีวิตศิลปวัฒนธรรมสามารถส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ เพิ่มประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยวได้ ควรพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นที่สามารถพักผ่อนและเสริมสร้างสุขภาพที่จัดขึ้นทุกวัน หรือกิจกรรมที่ถูกจัดขึ้นเนื่องในโอกาสพิเศษ โดยการจัดแสดง แสง สี เสียงที่สวยงามนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น น้ำพุดนตรี ถือเป็นสิ่งดึงดูดใจทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็น ก่อให้เกิดความบันเทิงและความประทับใจมากขึ้น ทั้งนี้ แนวทางการพัฒนาอาจให้ความสำคัญ โดยนำวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดพะเยา นำมาสร้างมูลค่าเพิ่มโดยพัฒนาจากต้นทุนทางการท่องเที่ยวเดิมที่มีอยู่ จัดกิจกรรมให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ตลอดจนจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น โดยสร้างบรรยากาศให้สอดคล้องต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น บริเวณช่วงวัฒนธรรมของจังหวัดพะเยา โดยอาจจัดขึ้นทุกวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ เป็นต้น นอกจากนี้ สิ่งดึงดูดใจควรเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นที่สามารถส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ เกิดประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยวได้ อาทิ การสัมผัสถึงวิถีชีวิตของกิจกรรมถนนคนเดิน นักท่องเที่ยวสามารถสังเกตเห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมเวียมนเทียนกลางน้ำหนึ่งเดียวในโลก รวมทั้งการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมเดินแอโรบิคออกกำลังกายตอนเย็นบริเวณริมกว๊านของชุมชน

เป็นต้น และจากปัญหาที่กล่าวถึงในบทนำ ที่พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ขาดการรับรู้ข้อมูล ความหลากหลายทางด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา จึงทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวเพียงชมกว๊านพะเยาและสักการะพระเจ้าตนหลวง อาจกล่าวได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ขาดการรับรู้ข้อมูลทางด้านความหลากหลายการท่องเที่ยว จึงทำให้จังหวัดพะเยากลายเป็นเมืองผ่านและไม่ได้เป็นจุดหมายปลายทางหลักของนักท่องเที่ยว มีความสอดคล้องกับผลการประเมินศักยภาพทางการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา ทางด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในการให้ข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยว และจากผลการประเมินศักยภาพต่ำที่สุด จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ได้ 2.9 คะแนน นอกจากนี้ ยังมีความสอดคล้องกับลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยา พบว่า ส่วนใหญ่ทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวมาจากญาติพี่น้อง ครอบครัว คนรู้จัก มากที่สุด อาจเป็นไปได้ว่า จังหวัดพะเยาขาดการส่งเสริมทางด้านการท่องเที่ยว ให้ข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวได้รับรู้ ดังนั้น จังหวัดพะเยาควรเพิ่มความหลากหลายของช่องทางในการให้ข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยว ควรจัดให้มีการแนะนำแหล่งท่องเที่ยว อาทิเช่น ใบปลิว แผ่นพับ ป้ายโฆษณา หนังสือท่องเที่ยว วารสาร สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาที่ยามเย็น ตลอดจนเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการการท่องเที่ยวในช่วงเวลาที่ยามเย็นของจังหวัดพะเยาได้

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาพบลำดับความสำคัญในการพัฒนาแนวด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญ ได้ดังนี้

ลำดับที่ 1

1.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาที่ยามเย็น ควรสอดคล้องกับธรรมชาติโดยนำเอาความสวยงามและความน่าสนใจทางด้านธรรมชาติ เป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเกิดการอนุรักษ์พร้อมที่จะรักษาสภาพความดั้งเดิมของธรรมชาติไว้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.89$)

1.2 ควรจัดทำเส้นทางกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาที่ยามเย็นให้มีความน่าสนใจ โดยเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในพื้นที่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.89$)

ลำดับที่ 2

2.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาที่ยามเย็น ควรก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน โดยจัดกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$)

2.2 ควรจัดให้มีการประสานงานกับบริษัทนำเที่ยวให้มีการนำนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวตามเส้นทางกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาที่ยามเย็น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$)

ลำดับที่ 3

3.1 ควรมึกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นที่ก่อให้เกิดประสบการณ์และความรู้สึกคุ้มค่าในการเดินทางมาท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$)

3.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ควรมุ่งเน้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ให้นักท่องเที่ยวเกิดความเคารพและเข้าใจความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$)

ลำดับที่ 4

กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ควรสอดคล้องกับประเพณีและวิถีชีวิต โดยมุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวเกิดการอนุรักษ์ รักษาสภาพความดั้งเดิมและความเป็นอัตลักษณ์ของประเพณีและวิถีชีวิต อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.44$)

ลำดับที่ 5

กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ควรมีสื่ออธิบายประวัติความเป็นมาในการจัดกิจกรรม ให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ และตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมที่จัดขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.22$)

ลำดับที่ 6

กิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น ควรสอดคล้องกับฤดูกาลท่องเที่ยวของภาคเหนือ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดพะเยา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.22$)

ลำดับที่ 7

7.1 ควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นโดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาเป็นเครื่องมือในการจัดแสดงเพื่อให้มีแสง สี เสียง สร้างความบันเทิงและความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$)

7.2 ควรมีการจัดกิจกรรมพิเศษที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันด้านกีฬาในช่วงเวลายามเย็น เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นการเดินทางของนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$)

2. แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวยามเย็น เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยาทางด้านเส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าถึง (Accessibility)

จากการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว ศักยภาพทางการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา และการอภิปรายกลุ่มย่อย ผู้วิจัยสามารถนำผลการศึกษาที่มาสร่างแนวทางการพัฒนาและจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาจนสามารถเกิดการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นในอำเภอเมือง จังหวัดพะเยาได้ โดยพบแนวทางในการพัฒนาทางด้านเส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าถึง ควรพัฒนามุ่งเน้นให้สภาพเส้นทางในแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกปลอดภัย จัดให้มีป้ายสัญลักษณ์

และป้ายบอกทางที่ชัดเจนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยว เนื่องจากสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการทราบสภาพเส้นทางในแหล่งท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัย ให้มีป้ายสัญลักษณ์ และป้ายบอกทางที่ชัดเจน มีความต้องการมากที่สุด พบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.34$) และพบนักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการเดินทางมาด้วยตนเอง โดยรถยนต์ส่วนตัว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยป้ายสื่อความหมายระหว่างเส้นทาง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่ชัดเจน นอกจากนี้ ควรปรับปรุงทัศนียภาพด้วยดอกไม้ตามฤดูกาลตลอดสองฝั่งข้างทางประดับด้วยแสง สี ให้เกิดความสวยงาม น่าดึงดูดใจ และควรเพิ่มแสงสว่างในบริเวณสถานที่จอดรถเพื่อความปลอดภัยและจูงใจให้นักท่องเที่ยวเกิดความไว้วางใจในการเดินทางท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นตลอดเส้นทางท่องเที่ยว และอาจเป็นไปได้ว่าเหตุผลที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาด้วยตนเองโดยรถยนต์ เนื่องจากจังหวัดพะเยายังขาดบริการทางด้านความหลากหลายของพาหนะในการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็น โดยผลการประเมินศักยภาพทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นด้านการเข้าถึง พบคะแนนความหลากหลายของยานพาหนะที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีคะแนนน้อยที่สุด จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ได้ 1.5 คะแนน ดังนั้น การมุ่งเน้นพัฒนาด้านการเข้าถึงของแหล่งท่องเที่ยว ควรเพิ่มความหลากหลายของพาหนะที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว อาทิ รถราง รถสามล้อ รถจักรยานในการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและสร้างความประทับใจให้แก่ นักท่องเที่ยวได้ สามารถสร้างอาชีพถือเป็นการสร้างรายได้เสริม เนื่องจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นการจัดกิจกรรมในช่วงเวลาเย็น ดังนั้น เมื่อชุมชนว่างจากการประกอบอาชีพหลัก ก็สามารถประกอบอาชีพเสริมได้ อาทิเช่น การปั่นสามล้อเพื่อรับส่งนักท่องเที่ยว หรือการเปิดให้บริการเช่ารถจักรยาน หรือจักรยานยนต์ ในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ นั้น ควรตระหนักถึงผลกระทบอาจจะส่งผลกระทบต่อทางลบ ที่อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อวิถีชีวิต ความดั้งเดิมของชุมชนที่เป็นอยู่ในพื้นที่ด้วย

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบลำดับความสำคัญในการพัฒนาแนวทางด้านเส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าถึงสามารถเรียงลำดับความสำคัญได้ ดังนี้

ลำดับที่ 1

ควรจัดให้มีสภาพเส้นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นได้อย่างปลอดภัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.89$)

ลำดับที่ 2

2.1 ควรจัดให้มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.78$)

2.2 จัดทำป้ายแผนที่แสดงตำแหน่งแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.78$)

ลำดับที่ 3

3.1 ควรจัดให้มีการจัดการด้านแสงสว่าง ในการเดินทางเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นได้อย่างปลอดภัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$)

3.2 ควรมีการจัดการสภาพภูมิทัศน์ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการใช้ประโยชน์พื้นที่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$)

ลำดับที่ 4

4.1 ควรมีการออกแบบป้ายบอกทาง ให้มีความกลมกลืนสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$)

4.2 ควรจัดให้มีภาษาที่ใช้ในการสื่อความหมาย ควรมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$)

4.3 ควรจัดให้มีการจัดการด้านความปลอดภัย หรือมีผู้รักษาความปลอดภัยบริเวณสถานที่จอดรถในช่วงเวลายามเย็น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$)

ลำดับที่ 5

ควรออกแบบป้ายสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว ให้มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.44$)

ลำดับที่ 6

ควรมีการจัดระเบียบในการให้บริการสถานที่จอดรถเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.33$)

3. แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวยามเย็น เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยาทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)

จากการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว ศักยภาพทางการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา รวมทั้งการอภิปรายกลุ่มย่อย ผู้วิจัยสามารถนำผลการศึกษาที่ได้ดังกล่าว นำมาสร้างแนวทางการพัฒนาและจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาจนสามารถเกิดการท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็นในอำเภอเมือง จังหวัดพะเยาได้ โดยพบแนวทางในการพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวก คือ ควรมุ่งเน้นพัฒนาการให้บริการห้องน้ำที่สะอาดของแหล่งท่องเที่ยวที่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการให้บริการห้องน้ำที่สะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยวที่เพียงพอมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ($\bar{X}=3.48$) แสดงให้เห็นว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ คำนึงถึงมาตรฐานของการให้บริการด้านห้องน้ำ

ซึ่งถือเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวที่มีให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว จึงควรพัฒนาเพิ่มจำนวนให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว และควรรักษาให้อยู่ในสภาพดี ไม่ชำรุด ถูกหลักสุขาภิบาล แยกเป็นสัดส่วนสำหรับเพศชายและหญิง โดยมีข้อความหรือสัญลักษณ์ชัดเจน และควรจัดให้มีห้องน้ำสำหรับผู้พิการด้วยเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการ แสดงให้เห็นถึงความเท่าเทียมทางด้านการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ควรคำนึงถึงการพัฒนาลักษณะอำนวยความสะดวกพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยวทั้งในปัจจุบัน อาทิ น้ำประปา ไฟฟ้า ถนนหนทาง ที่พักร และเพิ่มจำนวนสถานที่เพื่อการนั่งพักผ่อนของนักท่องเที่ยวให้เพียงพอ พัฒนาระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่มีความรวดเร็วต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เพิ่มจำนวนการให้บริการโทรศัพท์สาธารณะ จำนวนถึงขยะที่พอเพียงภายในแหล่งท่องเที่ยว ควรจัดให้มีบริการแลกเปลี่ยนเงินตรา ระหว่างประเทศในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ควรพัฒนาศูนย์ข้อมูลข่าวสารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ควรเพิ่มจำนวนผู้นำชมกิจกรรมที่มีความสามารถทักษะทางด้านภาษาที่หลากหลาย มีความรอบรู้ มีมนุษยสัมพันธ์และมารยาทที่ดีภายในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ และควรคำนึงถึงการพัฒนาลักษณะอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ หรือผู้สูงอายุ เช่น ห้องน้ำ รถเข็น ทางลาด และบริการเส้นทางสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ ซึ่งบุคคลเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยสิ่งอำนวยความสะดวกพิเศษกว่าบุคคลธรรมดาในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว เพราะเมื่อแหล่งท่องเที่ยวมีความพร้อม ด้านการรองรับนักท่องเที่ยวทุกประเภท ก็จะสามารถจูงใจหรือเป็นการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความไว้วางใจ ตลอดจนเกิดความสนใจที่จะเดินทางมาท่องเที่ยว โดยสามารถสรุปได้ว่า ภายในแหล่งท่องเที่ยว ควรจัดให้มีการอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคตที่อาจจะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกควรอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ และมีจำนวนเพียงพอ มีการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ภายในแหล่งท่องเที่ยวควรบริการร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านสะดวกซื้อ ที่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและพัฒนาความหลากหลายของร้านอาหารเครื่องดื่ม ร้านสะดวกซื้อ ภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ในช่วงเวลายามเย็น ตลอดจนพัฒนาความหลากหลายของสินค้า ของที่ระลึก ที่เน้นการขายสินค้าจากชุมชนภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความต้องการความหลากหลายของร้านอาหารเครื่องดื่ม ร้านสะดวกซื้อ และร้านขายสินค้าของที่ระลึกอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลในการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยา ที่พบว่ามีการใช้จ่ายทางด้านอาหาร และเครื่องดื่มมากที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 31.00 ดังนั้น ในการพัฒนาควรพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งจากข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวดังกล่าวมีความสอดคล้องกับลักษณะการวางแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่นิยมเดินทางมาด้วยตนเองมากที่สุดถึง ร้อยละ 78.00 จึงเป็นไปได้ว่า เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาด้วยตนเองมักจะวางแผนการเดินทาง

ด้วยตนเอง โดยมีได้กำหนดหรือจองร้านอาหารไว้ก่อนล่วงหน้าการเดินทาง ดังนั้น เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงยังแหล่งท่องเที่ยวจึงต้องการความหลากหลายของร้านอาหาร เครื่องดื่ม โดยสามารถเลือกได้ตามความชื่นชอบของตนเอง เมื่อเปรียบเทียบกับการเดินทางมากับบริษัทนำเที่ยวที่จะกำหนดร้านอาหารให้แก่นักท่องเที่ยวไว้ในรายการนำเที่ยว

อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษา พบลำดับความสำคัญในการพัฒนาแนวทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยสามารถเรียงลำดับความสำคัญได้ ดังนี้

ลำดับที่ 1

1.1 ควรจัดให้มีศูนย์ข้อมูลทางการท่องเที่ยว เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติและสามารถเป็นจุดรับแจ้งเหตุได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.89$)

1.2 ควรจัดให้ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีห้องน้ำที่สะอาดบริการแก่นักท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.89$)

ลำดับที่ 2

2.1 ควรพัฒนาระบบสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้สามารถใช้งานได้อย่างรวดเร็ว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.78$)

2.2 ควรจัดให้มีจำนวนห้องน้ำเพียงพอภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.78$)

ลำดับที่ 3

3.1 ควรจัดให้มีผู้นำชมกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงยามเย็น ที่สามารถอธิบายเรื่องราวทางด้านประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตในพื้นที่ได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$)

3.2 ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยวในช่วงเวลายามเย็น เพื่อให้ผู้พิการสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบาย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$)

3.3 ภายในแหล่งท่องเที่ยวควรมีร้านขายของฝาก ของที่ระลึก โดยเน้นขายสินค้าที่สามารถเป็นเอกลักษณ์ หรือของขึ้นชื่อของจังหวัดพะเยา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$)

ลำดับที่ 4

4.1 ควรจัดให้มีผู้นำชมกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงยามเย็นมีทักษะทางด้านภาษาที่หลากหลาย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$)

4.2 ควรจัดให้มีผู้นำชมกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงยามเย็น สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$)

4.3 ควรเพิ่มที่นั่งพักผ่อนในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว และภายในแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$)

4.4 ควรจัดให้มีบริการจำนวนถึงขยະที่พอเพียงภายในแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$)

ลำดับที่ 5

ควรเพิ่มจากช่องทางในการให้ข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยว การแนะนำแหล่งท่องเที่ยว อาทิ ใบปลิว แผ่นพับ ป้ายโฆษณา หนังสือ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาที่ยามเย็นให้มีความหลากหลาย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.44$)

ลำดับที่ 6

ควรจัดให้มีบริการโทรศัพท์สาธารณะภายในแหล่งท่องเที่ยว ในสภาพที่ใช้งานได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.11$)

ลำดับที่ 7

7.1 พัฒนาการให้บริการรถราง รับ-ส่ง นักท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.00$)

7.2 พัฒนาให้มีบริการรถจักรยาน รับ-ส่ง นักท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.00$)

ลำดับที่ 8

8.1 ควรจัดให้มีจำนวนผู้นำชม ผู้ให้ข้อมูล ภายในแหล่งท่องเที่ยวที่จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงยามเย็นที่เพียงพอ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.78$)

8.2 ควรเพิ่มเมนูอาหารและเครื่องดื่มให้มีความหลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.78$)

8.3 ควรจัดให้มีบริการรถสามล้อ รับ-ส่ง นักท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.78$)

ลำดับที่ 9

ควรมีร้านสะดวกซื้อบริเวณใกล้แหล่งท่องเที่ยว หรือภายในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.44$)

4. แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวยามเย็น เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยาทางด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity)

จากการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว ศักยภาพทางการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา รวมทั้งการอภิปรายกลุ่มย่อย ผู้วิจัยสามารถนำผลการศึกษาที่ได้ดังกล่าวมาสร้างแนวทางการพัฒนาและจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนา จนสามารถเกิดการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็นในอำเภอเมือง จังหวัดพะเยาได้ โดยพบแนวทางในการพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยว

ทางด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่ควรมุ่งเน้นพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในช่วงเวลาเย็น ที่สร้างความบันเทิงโดยการนำเสนอเรื่องราว ที่เกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความน่าสนใจซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต้องการกิจกรรมที่สามารถสร้างความบันเทิง โดยการนำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม พบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.44$) อาจกล่าวได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยา ให้ความสำคัญในความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น เนื่องจากการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาจากถิ่นฐานที่ต่างวัฒนธรรม ประเพณี ย่อมมีความต้องการประสบการณ์ใหม่และความรู้ใหม่จากวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวที่ตนได้มาเยี่ยมชม นอกจากนี้ การนำเอาเอกลักษณ์ของกิจกรรมทางการท่องเที่ยวยามเย็นที่หาได้ดูได้ยาก อาทิ กิจกรรมเวียนเทียนกลางน้ำ มานำเสนอถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในอดีต ผ่านการแสดง นำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาเพิ่มความน่าสนใจ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เกิดการเรียนรู้ สามารถสร้างประสบการณ์ และได้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญของประวัติศาสตร์ หรืออาจสร้างเครื่องเล่นเพื่อจัดงานกิจกรรมรื่นเริง การละเล่น การแสดง รวมทั้งการนำเสนอกิจกรรมในช่วงเวลาเย็นในรูปแบบของดนตรี โดยการปรับประยุกต์นำดนตรีพื้นถิ่นที่สามารถถ่ายทอดถึงเอกลักษณ์และสื่อถึงความเป็นล้านนาได้ อาจจะเป็นการจัดแสดงโชว์เทศกาลดนตรีพื้นเมือง หรือการประกวดแข่งขันดนตรีพื้นเมืองของเยาวชนรุ่นใหม่ อันสามารถก่อให้เกิดการอนุรักษ์ วัฒนธรรม ทำให้เกิดการสืบทอดมิให้เกิดการสูญหายไปในอนาคตได้ และการอภิปรายกลุ่มย่อย พบว่า แนวทางสำหรับกิจกรรมที่มีเกี่ยวข้องกับอาหาร โดยนำเสนออาหารพื้นถิ่นของคนในชุมชน ผ่านการจัดงานเทศกาล ให้ชุมชนมีรายได้จากการขายอาหารและนักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสได้ถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ผ่านการรับประทานอาหาร เช่น การจัดงานขันโตกพร้อมการแสดงดนตรีพื้นเมืองหรือการแสดงศิลปวัฒนธรรม การนำเสนอลานแสดงเรื่องราวทางด้านประวัติศาสตร์ ซึ่งจะก่อให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และได้สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่แตกต่างให้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาจากต่างถิ่นหรือนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้ ตลอดจนให้คนในชุมชนได้ทราบถึง ประวัติศาสตร์อันยาวนานของจังหวัดพะเยา ก่อให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของ ประวัติศาสตร์ คนในชุมชนเกิดความรัก ความหวงแหนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่ตนเป็นเจ้าของได้ โดยสามารถจัดกิจกรรมขึ้นอาทิตย์ละ 1-2 วัน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ เกิดความต้องการเดินทางท่องเที่ยวได้ และผลของแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว ได้พบ ความสอดคล้องผลการศึกษาลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการกิจกรรม ทางด้านการท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องกับการแสดง จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.00 นอกจากนี้ ในการพัฒนาควรคำนึงถึงต้นทุนเดิมที่มีอยู่ในท้องถิ่นนำมาสร้างมูลค่าเพิ่ม ยกตัวอย่างเช่น การปรับจัดเส้นทางถนนคนเดินที่สามารถเพิ่มความน่าสนใจให้แก่นักท่องเที่ยวได้

อาทิ เส้นทางที่สามารถเดินชมทัศนียภาพสองฝั่งข้างทาง เส้นทางริมกว๊านที่ประดับด้วยดอกไม้
เส้นทางที่มีสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นของพื้นที่ เส้นทางถนนคนเดินที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์
ในอดีต เป็นต้น ทั้งนี้ บางกิจกรรมนักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม
ทางการท่องเที่ยวได้ เช่น กิจกรรมการร่ำวงย้อนยุค ในช่วงเวลาตอนเย็น โดยนักท่องเที่ยวสามารถ
เข้าไปมีส่วนร่วมกับชมรมเต้นแอโรบิคได้ แต่จะต้องเสียค่าธรรมเนียมในการเข้าร่วมกิจกรรม
ดังกล่าว เพื่อนำเงินที่ได้นำไปสนับสนุนการพัฒนากิจกรรมดังกล่าว และสิ่งสำคัญในการพัฒนา
ควรคำนึงถึงการวางแผนกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิต
ของชุมชนน้อยที่สุดและควรตระหนักถึงการสร้างความยั่งยืนให้กับกิจกรรมทางการท่องเที่ยว
ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อาจจะเป็นแนวทางในพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไปได้
เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบลำดับความสำคัญในการพัฒนาแนวทางด้านกิจกรรม
ทางการท่องเที่ยว สามารถเรียงลำดับโดยเรียงความสำคัญได้ ดังนี้

ลำดับที่ 1

ควรจัดงานประเพณีลอยกระทง โดยมีกิจกรรมการแสดงทางวัฒนธรรมที่สื่อถึง
ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมในพื้นที่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$)

ลำดับที่ 2

2.1 ควรพัฒนาบริเวณลานสักการะอนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง โดยมีการตกแต่งด้วย
ดอกไม้ตามฤดูกาล และจัดให้มีการสื่อความหมายด้านประวัติศาสตร์ความสำคัญของจังหวัด
พะเยา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$)

2.2 ในการจัดงานเทศกาลกินปลาที่กว๊านพะเยา ควรมีกิจกรรมสาธิตการแปรรูปอาหาร
ที่มีวัตถุดิบมาจากปลา โดยนักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ร่วมกิจกรรมในการสาธิตการแปรรูปอาหาร
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$)

ลำดับที่ 3

3.1 ควรจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวนั่งเรือ เพื่อไหว้พระกลางน้ำวัดติโลกอาราม
ในช่วงเวลาเย็นทุกวันพระ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.44$)

3.2 ควรจัดงานประเพณีลอยกระทงโดยมีกิจกรรมเรียนรู้ สอนประดิษฐ์กระทง
แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติที่สนใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.44$)

ลำดับที่ 4

4.1 ควรจัดงานประเพณีบวงสรวงพ่อขุนงำเมือง โดยมีกิจกรรมการแสดงทางวัฒนธรรม
ที่สื่อถึงประวัติของพ่อขุนงำเมืองในช่วงเวลาเย็น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.33$)